

Cypern

11000

års

historia och kultur

Innehåll

Inledning		5
Cypern	11 000 års historia och kultur	6
Cyperns historia		7–17
11 500–10 500 f.Kr.	Förhistorisk tid	7
8 200–1 050 f.Kr.	Förhistorisk tid	8
1 050–480 f.Kr.	Historisk tid: geometrisk och arkaisk tid	9
475 f.Kr.–395 e.Kr.	Klassisk, hellenistisk och romersk tid	10
395–1191 e.Kr.	Bysantinsk tid	11–12
1192–1489 e.Kr.	Frankisk tid	13
1489–1571 e.Kr.	Venetianarna på Cypern	14
1571–1878 e.Kr.	Cypern blir en del av det osmanska riket	15
1878–1960	Det brittiska styret	16
1960–nu	Republiken Cypern, den turkiska invasionen och EU-inträdet	17
Lefkosia (Nicosia)		18–39
Lemesos (Limassol)		40–57
Larnaka		58–71
Pafos		72–87
Ammochostos (Famagusta)		88–95
Troodos		96–110
Karta över Afrodites kulturella rundtur		111
Karta över vinrundturer		112–113
Cyperns turistkontor		114

Cypern online

www.visitcyprus.com

På vår officiella webbplats hittar du omfattande information om Cyperns huvudattraktioner samt kartor, en uppdaterad evenemangskalender, en detaljerad hotellguide, nedladdningsbara foton och förslag till hur du kan lägga upp din resa. Här hittar du även en lista över resebolag som arrangerar resor till Cypern, information om konferenser och företagsevenemang och en mängd annan praktisk information.

*Lefkosia
(Nicosia)*

*Lemesos
(Limassol)*

Larnaka

Pafos

*Ammochostos
(Famagusta)*

Troodos

Inledning

Cypern är ett litet land med en lång historia och ett stort kulturarv. Det är inte direkt förvånande att Pafos fornlämningar, stenåldersbosättningen Choirokoitia och de bysantinska kyrkorna i Troodos finns med på Unescos världsarvslista.

Avsikten med denna broschyr är att hjälpa dig att upptäcka Cyperns historiska minnesmärken och stora antal kulturskatter. Våra kompetenta medarbetare på informationskontoren hjälper dig gärna med att lägga upp din resa på bästa tänkbara sätt. Utöver att svara på frågor har våra kontor ett stort och kostnadsfritt utbud av olika broschyrer, kartor och annat informationsmaterial. Mer information finns på vår webbplats, www.visitcyprus.com.

Sedan juli 1974 är en stor del av öns kulturarv under turkisk ockupation. Denna del av kulturarvet har utsatts för stora skador, eftersom ockupationsmakten systematiskt har försökt ändra det kontrollerade områdets demografiska och kulturella identitet.

Mosaikerna i Pafos

De arkeologiska utgrävningarna i Choirokoitia

Agios Nikolaos tis Stegis-kyrkan, byn Kakopetria

11 000 års historia och kultur

Ett lands kulturarv är en viktig levande tillgång för invånarna. Det är genom kulturarvet som landet kan uttrycka sin identitet och skapa en medvetenhet om sin historiska kontinuitet över tid. Cypern är Medelhavets tredje största ö. Den ligger i skärningspunkten mellan tre kontinenter – Europa, Asien och Afrika. Ända sedan antiken har öns geografiska läge varit en viktig faktor för öns turbulenta historia. Under förhistorisk tid, för 3 500 år sedan, fick invånarna sällskap av mykenska greker som införde och etablerade sin civilisation och därmed lade grunden till öns grekiska rötter. Därefter följde många andra kulturer, bland andra fenicierna, assyrierna, frankerna, venetianerna, osmanerna och britterna, som alla har lämnat synliga spår efter sig.

Även Jesu apostlar har varit på ön. Under många år ingick Cypern i det storslagna bysantinska riket. Ön är som ett stort friluftsmuseum där man kan uppleva förhistoriska bosättningar, klassiska grekiska tempel, romerska teatrar, tidiga kristna basilikor, bysantinska kyrkor och kloster, korsriddarborgar, gotiska katedraler, venetianska fästningar, muslimska moskéer och byggnader i brittisk kolonialstil.

I byarna kan man fortfarande se gamla levnadssätt, seder och traditioner. Här firas alltså högtider från antikens dagar,

t.ex. karnevaler och blomsterfester. Afrodite, som var skönhets- och kärlekens gudinna enligt den grekiska mytologin, sägs vara född här på ön. Man kan fortfarande känna hennes närvaro i hennes älskade Pafos och ”det undersköna landet Cypern” genom öns positiva atmosfär, landskapets skönhet och lokalinvånarnas charm. I Kouklia, där hennes imponerande tempel en gång stod, finns nu en kyrka med det passande namnet Panagia (Jungfru Maria) Aphroditissa.

Milda sommarkvällar kan man fortfarande höra de antika grekiska pjäsernas odödliga verser på den antika teatern i Kourion och på Pafos Odeon, där grekiska pjäser brukar sättas upp. I september flödar vinet fritt när Dionysos, den grekiska guden för vin och välbefinnande, väcks till liv under vinfestivalen. På ön kan man fortfarande höra populära medeltida sånger som återberättar legenderna om t.ex. den oövervinnerlige bysantinske folkhjälten Digenis och den vackra och hämningsslösa medeltidsdrottningen Rigaina av Pentadaktylos. Cypern, som ligger i Europas östligaste del, utgör en kulturell bro mellan människor med olika religion, kultur och levnadssätt.

11 500–10 500 f.Kr. Förhistorisk tid

De första tecken på permanent bosättning på Cypern är från tidig levantisk förkeramisk yngre stenålder (11 500–10 500). Fynd från utgrävningarna i Agios Tychonas-Klimonas har visat att invånarna i denna tidiga bosättning var jägare och odlare. Genom omfattande siktning har man kunnat se att de odlade emmervete, ett enklare spannmål som kom från kontinenten. På platsen har man även hittat djurben som bekräftar att invånarna jagade vildsvin och fåglar och att det redan vid den här tiden fanns tama hundar och katter på ön.

Man har hittat ett stort antal stenverktyg och stenkärl liksom pärlor av sten och snäckskal, men ingenting av keramik. I Agios Tychonas-Klimonas-utgrävningen har man funnit de tidigaste tecknen på en organiserad jordbruksby – inte bara här på ön, utan i hela världen.

8 200–1 050 f.Kr.

Under efterföljande period, kopparstenåldern (3 900–2 500 f.Kr.), utvanns mindre mängder koppar, men detta förändrade inte befolkningens sätt att leva i någon större utsträckning. Både under den yngre stenåldern och kopparstenåldern levde cyprioterna i enrumshus, använde stenverktyg och stenkärl. De tillverkade smycken av mineralet pikrolit, livnärde sig på fisk, spannmål, lamm- och getkött och begravnade sina döda inom boplatserna. Den tidigaste keramik som hittats är från 4 000-talet f.Kr.

De första betydande kulturella förändringar som påverkade alla samhällsaspekter ägde rum vid 2 700–2 500 f.Kr., i slutet av kopparstenåldern och i början av den tidiga bronsåldern. Befolkningen började bygga avlånga hus med flera rum i stället för bara ett, de tillverkade smycken av koppar, använde plog när de brukade jorden och begravnade sina döda på särskilda gravplatser. Denna utveckling var fortfarande en bidragande faktor till den ekonomiska tillväxten under både tidig bronsålder (2 500–2 000 f.Kr.) och medelbronsålder (2 000–1 650 f.Kr.) men människorna levde fortfarande i små byar i inlandet. Kommunikationen och handeln med andra länder kring Medelhavet var begränsad.

Vid utgrävningar i Pyrgos-Mavrorachi i Lemesos har man hittat ett antal byggnader som förstördes vid en jordbävning cirka 1 800 f.Kr. Fyndet är från slutet av den mellersta bronsåldern II, 2 400–1 800 f.Kr. Med hjälp av geofysisk prospektering och geografiska informationssystem (GIS) har hela området uppskattats till cirka 4 000 meter². En del av detta har varit en organiserad produktionszon där man i första hand har framställt olivolja. Andra fynd på platsen visar att en del av produktionszonen även har använts för raffinering av koppar, färgning, vävning och blandning av läkemedel, men framför allt till extrahering av aromatiska essenser och parfymtillverkning. Området är mycket viktigt på grund av sin industriella karaktär och den information det ger. Eftersom allting begravdes när väggarna föll under en jordbävning är platsen praktiskt taget intakt.

Den sena bronsåldern (1 650–1 050 f.Kr.) är den första period i det förhistoriska Cypern då det finns konkreta, betydande fynd som visar på ett antal väsentliga förändringar. Det handlar t.ex. om etablering av kuststäder, omfattande utvinning av koppar och andra metaller, utveckling av ett skriftspråk, kontakt och handel med grannregionerna i Egypten, Mellanöstern, på Egeiska öarna och i området kring östra Medelhavet.

Från och med slutet av 1200-talet f.Kr. tog Cypern emot flera bosättningsvågor med greker från fastlandet. Till följd av detta importerades stora mängder mykensk keramik från Grekland. Detta var i hög grad brukskeramik, som användes både till vardags och vid religiösa ceremonier. På ön började man sedan tillverka keramik i mykensk stil som efterhand införlivades i öns keramiska tradition.

Behållare i sten, yngre stenålder

Korsformad figurin i pikrolit, kopparstenålder

Plankformad figurin, tidig medelbronsålder

Plankformad figurin, tidig medelbronsålder

Bronsfigurin av "den behornade Guden", sen bronsålder

Engobekeramik, sen bronsålder

1 050–480 f.Kr.

Historisk tid: geometrisk och arkaisk tid

Två viktiga förändringar präglade övergången från förhistorisk tid till historisk tid: den första var av politisk och den andra av teknisk karaktär.

Den första viktiga förändringen var etableringen av nya stadsstater. Fram till 1 000-talet f.Kr. hade samtliga större städer från den sena bronsåldern ödelagts av naturliga orsaker, eventuellt av jordbävningar. Folksägner om att de nya städerna skapades av hjältar från trojanska kriget när de återvände från Troja stämmer överens med historiska fakta såtillvida att den sista bosättningsvågen bestod av akajer. Detta ledde till den slutliga helleniseringen av Cypern i och med att den grekiska kulturen och det grekiska språket infördes. Från och med 900-talet f.Kr. knyts nära band mellan Cypern och grekiska öar som Evvia (Euboia) och Kreta.

Den andra viktiga förändringen är användningen av järn vid metalltillverkning. Detta markerar startpunkten för en ny tid, järnåldern. I början användes järn enbart till smycken, men efterhand ersatte det koppar vid verktygstillverkning. Järnåldern omfattar geometrisk tid (1 050–750 f.Kr.), eftersom keramiken framför allt utsmyckas med geometriska motiv. Denna period sammanföll med feniciernas ankomst till Cypern och deras kolonisering av den stora mykenska kuststaden Kition.

Den typiska feniciska keramiken med svart dekoration på röd bakgrund infördes och tillverkades senare lokalt på ön.

Nästa historiska period, arkaisk tid (750–475 f.Kr.) inleddes med att Cypern underkuvades av assyrierna. Under denna period var de cypriotiska stadsstaterna Salamis, Kition, Amathus, Kourion, Idalion, Palaipafos, Marion, Soloi och Tamassós oberoende så länge de kunde betala skatt till den assyriska härskaren.

Efter det assyriska våldet övertogs Cypern av den egyptiske faraonen Amasis. Denna period kännetecknades av starka grekiska och österländska influenser som präglade alla aspekter av livet, men framför allt konst och religion.

Keramik från geometrisk och arkaisk tid

475 f.Kr.–395 e.Kr.

Klassisk, hellenistisk och romersk tid

Under den klassiska perioden (475–312 BC) befann sig Cypern mitt i de grekisk-persiska krigen. Den grekiska strategin var att driva bort perserna från alla grekiska öar, inbegripet Cypern. Den strategin blev bara en kortvarig framgång mellan 450 och 449 f.Kr. när den atenska flottan under Kimons ledning övertog Marion, befriade Soloi och belägrade Kition.

Cypern inlemrades ändå till sist i det persiska riket, men fick behålla en stor del av sitt oberoende. Under kung Evagoras av Salamis (411–374 f.Kr.) styre utvecklades Cypern till ett av den hellenistiska världens mest betydelsefulla politiska och kulturella centrum. Evagoras gjorde uppror mot perserna, men efter ett långvarigt krig tvingades han till sist att underteckna ett fredsavtal med Persien. Under hela perioden av persiskt styre var det grekiska inflytandet mycket starkt på Cypern. Gudarna från den grekiska gudavärlden infördes och grekiska konstnärer fick i uppdrag att göra prägelstämplarna till de mynt som skulle användas i de cypriotiska stadsstaterna.

Det persiska styret upphörde under hellenistisk tid (310–30 f.Kr.) i samband med Alexander den stores fälttåg österut. Efter Alexanders död blev Ptolemaios, en av hans efterträdare, härskare över ön.

Starka strömningar från Alexandria, huvudstaden i Ptolemaios nya kungarike i Egypten, kan ses inom konstens alla områden, bland annat skulpturer, keramik och figurer.

Under den ptolemaiska perioden (305–30 f.Kr.) användes Cypern främst som militärbas. Ptoleméerna utnyttjade öns naturtillgångar, såsom koppar, oliver och vete, samt virke som främst användes till skeppsbyggnad.

Romarna övertog Cypern efter ptoleméerna och exploaterade framför allt öns koppargruvor. Även om romartiden anses ha inletts 58 f.Kr. blev Cypern inte en del av romarriket förrän 30 f.Kr. Under romersk tid (58 f.Kr.–395 e.Kr.) blev öns namn synonymt med den latinska benämningen för koppar (cuprum). Under romarna fick Cypern en 300 år lång period med ekonomisk tillväxt, främst på grund av den omfattande handeln. En av dåtidens främsta exportvaror var den cypriotiska keramiken.

Cypriotiska smycken och glasvaror tillverkades i samma dekorativa stil som den romerska hantverkskonsten. I början av romartiden var gravarna väldigt innehållsrika, ofta med utsökta guldsmycken och vackra handgjorda föremål av glas och keramik.

En milstolpe i Cyperns historia under romersk tid var att ön omvändes till kristendomen av apostlarna Paulus och Barnabas från och med 45 f.Kr.

Marmorhuvud av Afrodite

Mynt från romersk tid

395–1191 Bysantinsk tid

År 330 e.Kr. flyttades romarrikets huvudstad från Rom till Konstantinopel. Kristendomen utropades till statsreligion. År 395 e.Kr. delades romarriket i en västromersk och en östromersk del. Den östromerska delen, även kallad Bysantinska riket, omfattade även Cypern från 300-talet till 1100-talet.

Under tidig kristen och tidig bysantinsk tid – mellan 300- och 600-talet – lyckades den cypriotiska kyrkan med stora ansträngningar förbli autokefal, dvs. den delade den ortodoxa kyrkans gemenskap, men var helt självständig och hade rätt att utse sina egna biskopar. Under denna period fick kyrkan ett betydligt starkare inflytande. År 488 e.Kr. gav den bysantinske kejsaren Zenon ärkebiskopen av Cypern och hans efterträdare rätt att bära den purpurfärgade kåpan vid officiella ceremonier, att bära en riksspira samt att signera med rött bläck. För att uttrycka sin tacksamhet gentemot kejsaren för att han stadfäst den cypriotiska kyrkans självständighet gav ärkebiskop Anthemios honom Sankt Barnabas manuskript av Matteusevangeliet, som ärkebiskopen hade funnit i apostelns grav i närheten av Salamis. På samma plats där man hade funnit gravens uppfördes ett kloster tillägnat Sankt Barnabas. Han betraktas som grundaren av den cypriotiska kyrkan.

Fred rådde på Cypern under den bysantinska periodens första århundraden. Nya städer uppstod och andra övergavs till följd av stora, förödande jordbävningar. Cyperns huvudstad flyttades från Pafos till Salamis-Constantia alldeles i närheten av den plats där Arsinoe-Ammochostos (Famagusta) började ta form från och med 600-talet. Amathus hade varit ett viktigt centrum sedan romersk tid och var alltjämt en betydelsefull stad. Alldeles i närheten uppfördes en ny stad, Neapolis eller Nemesos, som under den frankiska perioden senare skulle byta namn till Lemesos (Limassol). I den gamla staden Ledras ställe kom Lefkosia (Nicosia), som blev Cyperns huvudstad någon gång på 1000–1100-talet.

Sidenindustrin, som bysantinerna i all hemlighet hade infört från Kina, utvecklades från och med 500-talet och växte till att bli ett av öns mest lukrativa hantverk.

Cyperns skeppsvarv fortsatte att bygga ett stort antal träfartyg och i Salamis uppfördes en akvedukt som bekostats av den bysantinske kejsaren Herakleios. Silver- och guldsmidet höll hög nivå, vilket syns på de utsökta fat med bilder från Davids liv som upptäckts bland alla skatter i Lambousa (Láþithos). En del av faten visas nu på Cypernmuseet i Lefkosia (Nicosia), medan andra föremål från samlingen finns på British Museum i London och på Metropolitan Museum of Art i New York.

Silverfat, Lambousa, 600-talet

Panagia Asinou

Kyrkokonsten blomstrade på Cypern och innehöll inslag både från grekisk-romersk och österländsk tradition. Öns första kyrkor byggdes med den romerska basilikan som förebild: med ett avlångt rum som mittskepp och med pelarrader eller så kallade kolonnader som delade upp kyrkorummet i pelargångar och sidoskepp. Med tiden tillkom kupoler och valv och det utvecklades olika arkitektoniska variationer kring korsets form. De viktigaste exemplen på arkitekturen under denna period är de tidiga kristna basilikorna med trätak och freskomålningar, dvs. kalkmålning på våt puts. Här kan framför allt nämnas basilikorna i Lambousa, Chrysopolitissa i närheten av Káto Pafos, Kambanopetra i Salamis/Constantia, Agia Triada i Aigialoúsa, Panagia Kanakaria på Karpas-halvön samt Kourion och Agios Georgios i Pégeia.

Tre sällsynta mosaiker som finns i absiden (korrhummets avslutning) i tre tidiga kristna basilikor visar på de konstnärliga banden mellan Cypern och Konstantinopel. Den äldsta av dessa tre mosaiker finns i absiden i den numera ockuperade Panagia Kanakaria-kyrkan på Karpas-halvön. Den bäst bevarade mosaiken finns i absiden i Panagia Aggeloktisti-kyrkan vid Kiti medan den tredje mosaiken finns i Panagia Kyra-kyrkan i den ockuperade byn Livadia i närheten av Ammochostos (Famagusta).

Basilikorna förstördes under arabernas plundringståg från 600- till 900-talet, men mosaikerna räddades eftersom de hade integrerats i kyrkor.

På grund av sitt läge i Medelhavet kom Cypern att få stor betydelse för Bysantinska riket och den muslimska världen samt för de många konflikterna mellan dessa båda stormakter. Arabernas anfall mot Cypern inleddes 648–649 e.Kr. och fortsatte fram till 965 e.Kr när kejsaren Nikeforos II Fokas till sist besegrade dem. Fram till 1100-talet fortsatte bysantinerna att bygga borgar och fästningar längs bergskedjan Pentadaktylos som de i Sankt Hilarion, Vouvavénto och Kantára samt klostren i Kykkos, Machairas och Agios Neofytos.

Panagia tou Araka-kyrkan, Lagouderá

Mosaikerna i Kanakaria

1192–1489 Frankisk tid

År 1191 insåg Rikard Lejonhjärta, dåvarande kung av England, Cyperns strategiska betydelse som bas för sina styrkor som deltog i det tredje korståget. Därför erövrade han ön. På Cypern gifte sig Rikard med sin trolovade Berengaria av Navarra, som följt med honom på resan, och krönt henne till drottning av England. När han förstod hur svårt det skulle bli att bibehålla kontrollen över ön sålde han den till tempelriddarna, som efter flera folkresningar valde att lämna tillbaka den till Rikard Lejonhjärta.

Till slut sålde han ön till den franske adelsmannen Guy av Lusignan, tidigare kung av det latinska kungadömet Jerusalem. Hans familj kom ursprungligen från Poitiers i Frankrike och på Cypern grundade han Lusignan-ätten av kungar och drottningar. Den frankiska perioden på Cypern, även kallad Lusignan-perioden, omfattade tre sekel (1192–1489). Cypern styrdes enligt ett feodalt system och den katolska kyrkan fick status som officiell statsinstitution. Sedan Acre (huvudstad i det latinska kungadömet Jerusalem) fallit till mamlukerna av Egypten 1291 var Cypern den sista kristna bastionen mot öst och även den viktigaste handelsstationen i den östra delen av Medelhavet. De frankiska kungarna utfärdade handelsprivilegier till flera stora handelsstäder i väst, bland annat Venedig och Genua. Detta ledde till stridigheter mellan stormakterna i väst om bland annat det avgörande inflytandet över Cypern. Dessa stridigheter fick negativa politiska och ekonomiska konsekvenser för ön.

Under 1300-talet genomgick Cypern en omfattande ekonomisk och kommersiell utveckling. Öns huvudstad Lefkosia (Nicosia) och kuststaden Ammochostos (Famagusta) utvecklades till stora och betydande städer med omfattande handel.

Under medeltiden producerade och exporterade Cypern socker, vin och andra jordbruksprodukter av hög kvalitet. Under samma tid blomstrade textilnäringen, särskilt vävning och broderi. En annan sektor som ökade starkt var tillverkningen av glaserad keramik, både för lokalt bruk och för export.

De gotiska byggnadsverk som bevarats från frankisk tid är främst religiösa byggnader och borgar med både bysantinska och västerländska inslag. Några av de mest välkända byggnaderna är Agia Sofia-kyrkani Lefkosia (Nicosia), Sankt Nikolaus-katedralen i Ammochostos (Famagusta) och Bellapais-klostret.

Rikard Lejonhjärta

*Ruiner efter den gotiska kyrkan
Potamiá*

1489–1571

Venetianarna på Cypern

Den sista drottningen av Cypern, Caterina Cornaro, hustru till kung Jakob II och syster till den venetianske adelsmannen Andreas Cornaro, avträdde Cypern till Venedig 1489. Efter detta införlivades Cypern i republiken Venedig, även känd som *La serenissima*, "den allra klarast lysande och mest upphöjda republiken". Detta ledde till att genovesarna definitivt drevs bort från ön som nu stod helt under venetianskt herradöme. Venedigs primära mål var att säkerställa ett fast grepp om Cypern, så att man utan problem kunde transportera och få förnödenheter till de venetianska fartygen i östra Medelhavet.

Ön exporterade främst jordbruksvaror som vete, korn, socker, bomull, vin och olivolja. I hushållen tillverkades framför allt textilier och i byn Léfkara hade broderier börjat tillverkas. De flesta exportvaror skeppades från hamnen i Ammochostos (Famagusta). Larnaka, som var en exportstad för salt, blev Cyperns viktigaste hamn i slutet av det venetianska styret. Under den här perioden började även Lemesos (Limassols) hamn utvecklas.

När osmanerna erövrade ön Rhodos 1522 insåg venetianerna att de riskerade att förlora Cypern. Därför började de befästa Lefkosia (Nicosia) och förstärkte de befintliga murarna kring Ammochostos (Famagusta). På sjösidan om Ammochostos ringmur stod Othellos torn, ett kastell känt från Shakespeares tragedi.

Venetianska murar, karta över Lefkosia (Nicosia) (1570)

Venetianska murar, Lefkosia (Nicosia)

1571–1878

Cypern blir en del av det osmanska riket

Den osmanska perioden på Cypern inleddes med staden Ammochostos (Famagustas) fall 1571. Den romersk-katolska befolkningen förvisades från Cypern och för första gången etablerades ett muslimskt samfund på ön. Från första början gav det osmanska styret Cyperns grekisk-ortodoxa kyrka särskilda privilegier, inte bara på ett religiöst utan även på ett politiskt plan.

Cypern upplevde svåra tider under osmanskt styre. Till följd av grekcyprioternas insats i det grekiska frihetskriget 1821 avrättades Cyperns ärkebiskop Kyprianos liksom tre av hans biskopar och cirka 470 präster och lekmän.

Från och med början av 1700-talet hade det uppstått en social och ekonomisk blomstringstid för grekcyprioter och greker samtidigt som det osmanska riket försvagats.

Européernas handel i Cyperns kuststäder och etableringen av utländska konsulat i Larnaka utgjorde startskottet för en förändring av de sociala strukturerna på ön, som utvecklades från ett halvfeodalt jordbrukssamhälle till halvurbana kuststäder. Den sociala förändringen förstärktes av grekcyprioternas nära band med det nya, självständiga Grekland som uppstått efter det grekiska frihetskriget. Det är vid den här tiden som man börjar märka starka nationalistiska känslor hos den cypriotiska stadsbefolkningen.

Hadjigeorgakis Kornesios hus, Lefkosia (Nicosia)

Hala Sultan Tekke, saltsjön vid Larnaka

1878–1960

Det brittiska styret

År 1878 övertog Storbritannien kontrollen över Cypern sedan landet ingått ett hemligt avtal med osmanerna. I början hoppades cyprioterna att detta skulle leda till stora politiska, ekonomiska och sociala förändringar och att en union mellan Cypern och Grekland äntligen skulle komma till stånd, men dessa förväntningar infriades inte. Grekcyprioternas missnöje med det brittiska kolonialstyret och den ihållande ekonomiska lågkonjunkturen ledde till oroligheter i oktober 1931. Detta fick dock bara britterna att införa ett ännu hårdare kolonialstyre.

Grekcyprioterna fortsatte att kräva ett återlämnande av landet och en union med Grekland, vilket avvisades av den brittiska regeringen. Den 15 januari 1950 hölls en folkomröstning om en union – *enosis* – med Grekland och 95,7 procent av grekcyprioterna röstade för. Folkomröstningen fick dock inte britterna att ändra uppfattning. Den 20 oktober 1950 valdes biskopen av Kition, Makarios III, till ärkebiskop. Det låsta politiska läget ledde till att EOKA (den nationella organisationen för den cypriotiska frihetskampen) stred för landets befrielse 1955–1959. Konflikten blev slutet för det brittiska väldet, men ledde inte till någon union med Grekland. Zürich- och Londonöverenskommelsen resulterade i att Cypern blev en självständig republik. Den 13 december 1959 valdes ärkebiskop Makarios III till republikens första president och dr Fazil Küçük till landets första vicepresident.

Den arkeologiska forskningsenheten vid Cyperns universitet

Staden Larnakas kulturcenter

1960–nu

Republiken Cypern, den turkiska invasionen och EU-inträdet

Republiken Cypern utropades som självständig stat den 16 augusti 1960. Ön blev medlem av FN, Brittiska samväldet, Europarådet och Alliansfria rörelsen. I enlighet med Zürich- och Londonfördraget behöll Storbritannien två suveräna militärbaser på ön med en sammanlagd areal av 158,4 km²: Dhekelia öster om Larnaka och Akrotiri-Episkopí, i närheten av Lemesos (Limassol), i väst. Som ett led i Zürich- och Londonfördraget undertecknades två avtal: alliansavtalet och garantiavtalet. Enligt det sistnämnda avtalet hade de tre garantimakterna – Storbritannien, Turkiet och Grekland – rätt att ingripa om fördraget inte följdes.

Även om Cyperns författning säkerställde de grundläggande rättigheterna och friheterna för alla medborgare i landet, innehöll den också gemensamma bestämmelser som gjorde den komplex och ogenomförbar. År 1963 föreslog republikens president ett antal ändringar i författningen, som dock avvisades av både den turkcypriotiska ledningen och Turkiet.

Turkcyprioterna drog sig ur den gemensamma administrationen och införde därefter en olaglig ”tillfällig turkcypriotisk administration”. På grund av den konflikt som uppstod mellan öns båda folkgrupper i början av 1964 antog FN:s säkerhetsråd en resolution om att sätta in en fredsbevarande FN-styrka på Cypern.

År 1974 genomförde den militärjunta som då hade makten i Grekland en militärkupp på Cypern i syfte att stöta den folkvalda presidenten Makarios. Turkiet använde kuppen som förevändning för att invadera ön med militärstyrkor den 20 juli 1974 och ockuperade 37 procent av Republiken Cyperns territorium. Till följd av detta fördrevs cirka 200 000 grekcyprioter från den norra delen av ön. Trots att det internationella samfundet har fördömt Turkiets agerande och trots att den cypriotiska befolkningens rättigheter har bekräftats i olika resolutioner från FN:s säkerhetsråd, Brittiska samväldet, Alliansfria rörelsen och andra internationella organisationer pågår alltså de turkiska truppernas olagliga ockupation av den norra delen av Cypern.

Den 1 maj 2004 blev Cypern fullvärdig medlem av Europeiska unionen, även om den norra delen fortfarande är ockuperad. Anslutningsakten innehåller ett protokoll där det fastställs att de områden som inte kontrolleras av Cyperns regering (till följd av den turkiska invasionen) får uppskov med att införa EU:s regelverk. Detta uppskov ska upphöra så snart Cypernfrågan är löst. Arbetet och förhandlingarna för att uppnå en rättvis och fungerande lösning på Cypernfrågan fortsätter.

Frihetsmonumentet, Lefkosia (Nicosia)

----- Visste du att Famagusta-porten
även kallas Porta Giuliana
och är uppkallad efter Giulio
Savorgnano, arkitekten bakom
Lefkosias venetianska murar?

*Lefkosia är världens
enda delade huvudstad*

Lefkosia (Nicosia)

Lefkosia, världens enda delade huvudstad, ligger nästan mitt på Cypern och är navet i landets kulturliv. Stadens historia går tillbaka ända till bronsåldern, och under antiken och tidig kristen tid var staden känd under namnet Ledra. Lefkosia har varit Cyperns huvudstad sedan senbysantinsk tid (1000-talet). Ätten Lusignan förvandlade staden till en storslagen stad med kungliga palats och 50 kyrkor. I dagens Lefkosia lever det förflutna kvar sida vid sida med den moderna, pulserande staden. Venetianska murar från 1500-talet omger stadskärnan där museer, gamla kyrkor och medeltida byggnader bevarar stadens ålderdomliga charm. Utanför murarna finns en modern stad med alla dagens bekvämligheter och en mer kosmopolitisk stadspuls. Några få kilometer utanför staden kan man uppleva storslagna bysantinska kyrkor och kloster.

Cypernmuseet

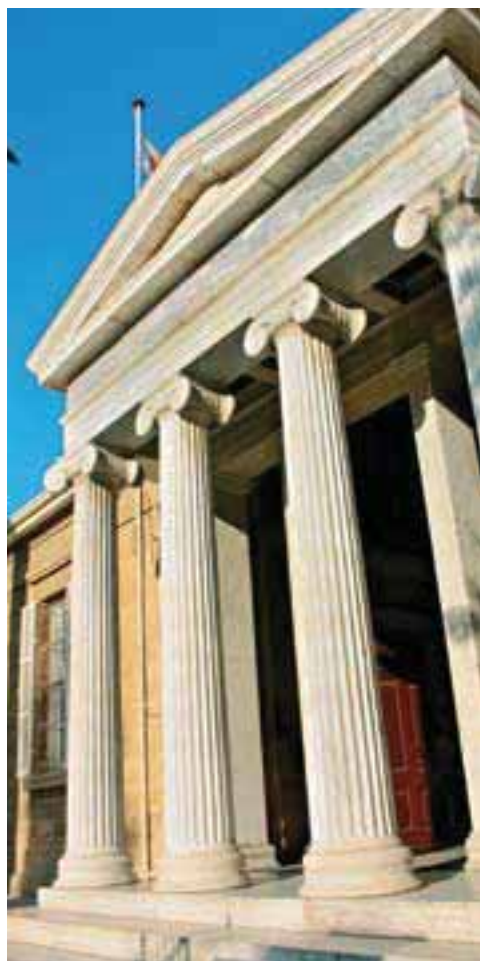
Mouseiou 1

Tfn +357 22865854, +357 22303112

Cypernmuseet i Lefkosia är landets största och viktigaste arkeologiska museum. Byggnaden började uppföras 1908 och stod klar 1924 när Cypern fortfarande var en brittisk koloni. Museet har byggts till i omgångar tills det fick sitt nuvarande utseende.

På museet kan besökaren få en bild av hur den cypriotiska civilisationen har utvecklats från den yngre stenåldern fram till tidig bysantinsk tid (600-talet e.Kr.). Fynd från de omfattande utgrävningar som har gjorts på ön har kompletterat museets samlingar och bidragit till att utveckla Cyperns arkeologi och forskningen om Medelhavets kulturarv. I museets samlingar finns keramik, smycken, skulpturer, mynt, kopparföremål och andra artefakter, som visas i kronologisk ordning i de olika gallerierna.

Här finns typiska cypriotiska kulturföremål av högt konstnärligt, arkeologiskt och historiskt värde, t.ex. den korsformade gudabilden från kopparstenåldern, tidig bronsålderskeramik från Vouni, guldsmycken från Egkomi som dateras till sen bronsålder och Afroditestatyn från Sólloi från 00-talet f.Kr. Museet ingår i Afrodites kulturella rundtur.

Bysantinska museet och konstgallerierna

Bysantinska museet

Ärkebiskop Makarios III-stiftelsens kulturcenter
Ärkebiskopspalatset Plateia Archiepiskopou Kyprianou
Tfn +357 22430008

Bysantinska museet har den största och mest representativa samlingen av bysantinsk konst på Cypern. På museet visas mer än 200 ikoner från 800-tal fram till 1800-tal samt kyrkorelaterade kärl, dräkter och böcker. Det mest imponerande är 500-talsmosaikerna från Panagia Kanakaria-kyrkan i Lythrágkomi. Denna mosaik återlämnades till Cypern efter att ha smugglats ut från öns ockuperade område.

- Det tredje galleriet innehåller verk av grekiska konstnärer från 1800- och 1900-talet.
- I det fjärde galleriet visas verk som är representativa för cypriotisk 1900-talskonst.

Konstgallerierna

I ärkebiskop Makarios III-stiftelsens kulturcenter finns fyra olika gallerier med en unik samling av representativ västeuropeisk konst från renässans fram till modern tid samt även grekiska och cypriotiska mästerverk.

- I det första galleriet visas verk av västeuropeiska konstnärer, däribland Nicolas Poussin och Eugène Delacroix.
- I det andra galleriet finns målningar från 1700- och 1800-talet samt gravyrer och kartor med motiv från det grekiska frihetskriget 1821.

 LEFKOSIA (NICOSIA),
INTRESSANTA PLATSER
Faneromeni-området

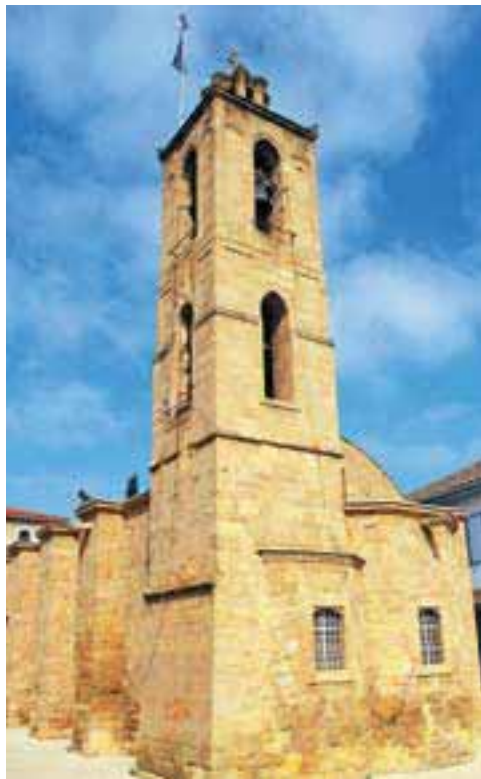
Sankt Johannes-katedralen (Agios Ioannis)

(Intill ärkebiskopspalatset)

Plateia Archiepiskopou Kyprianou

Ärkebiskop Nikiforos lät uppföra katedralen 1662 på samma plats som ett benediktinerkapell tillägnat aposteln Johannes hade legat på 1300-talet. Benediktinerorden lämnade kapellet 1426 efter mamlukernas anfall varefter det omvandlades till ett ortodoxt kloster. Den ortodoxa kyrkan tillägnades den helige Johannes teologen och förblev ett kloster fram till 1700-talet då ärkebiskop Sylvester gjorde om kyrkan till katedral och säte för den ortodoxa ärkebiskopen på Cypern.

Kyrkan är en liten enskeppig kyrka med inslag av frankisk och bysantinsk arkitektur. Byggnadens höga utvändiga strävpelare gör att den påminner om en fästning. Kyrkan är den enda i Lefkosia som har helt intakta invändiga freskomålningar. De fyra stora ikonerna på ikonväggen målades av den kretensiske mästaren Ioannis Kornaros 1795 och 1797. Freskomålningarna från 1700-talet skildrar scener från Bibeln och upptäckten av Sankt Barnabas grav vid Salamis.

Cyperns etnografiska museum

Plateia Archiepiskopou Kyprianou

Tfn +357 22432578

Cyperns etnografiska museum ligger på bottenplan i det gamla ärkebiskopspalatset. Här finns en stor samling cypriotisk folkkonst från 1800-talet och början av 1900-talet, med bland annat träsniderier, gobelänger, broderier, keramik, cypriotiska folkdräkter och handvävda textilier gjorda i vävstol.

Etnologiska museet – Hadjigeorgakis Kornesios hus

AUDIO GUIDES

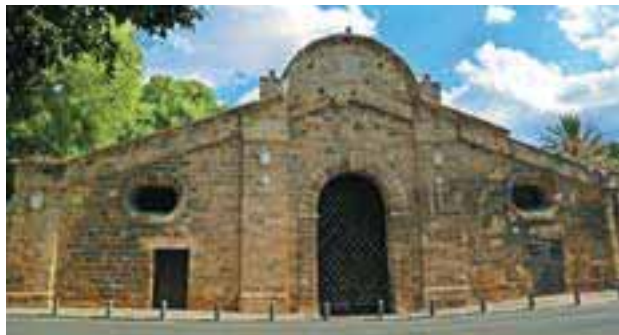
Patriarchou Grigoriou 20

Tfn +357 22305316

Denna pampiga byggnad är en av Lefkosias viktigaste 1700-talsbyggnader som ännu finns kvar.

Här bodde tidigare Cyperns dragoman, Hadjigeorgakis Kornesios, som avrättades av osmanerna 1809. Dragomanämbetet infördes på Cypern i början av det osmanska riket och avskaffades 1821 i samband med det grekiska frihetskriget. Dragomanerna var kontaktmän mellan paschan och befolkningen i de ockuperade områdena och var de viktigaste politiska ämbetsmännen efter paschan. Under det osmanska rikets första år var dragomanerna utläningar eller grekisktalande franker, men rekryterades senare bland ortodoxa grek-cyprioter. Kornesios var den mest framträdande av alla Cyperns dragomaner. Huset har restaurerats av fornlämnings- departementet och tilldelades Europa Nostra-priset 1988. Här ligger i dag Cyperns etnologiska museum.

Invändigt finns en stor välvd passage och två sidorum. Utvändigt öppnas porten mot vallgraven, men från insidan av muren ger porten ett mäktigt intryck.

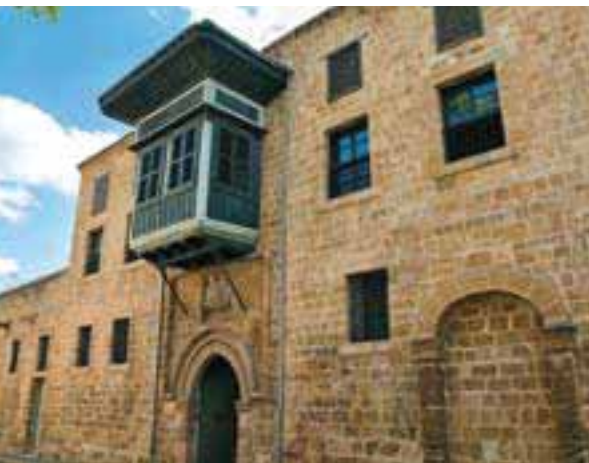

Leventis stadsmuseum i Lefkosia

Ippokratous 17, Laiki Geitonia
Tfn +357 22661475

Detta är Lefkosias enda historiska museum som visar stadens sociala och historiska utveckling från kopparstenåldern fram till i dag. Museet grundades 1984 och har fått sitt namn efter Anastasios G. Leventis-stiftelsen, som köpte och restaurerade byggnaden. Museet förvaltas av Lefkosias kommun. Samlingarna omfattar arkeologiska fynd, folkdräkter, fotografier, medeltida keramik, kartor, gravyrer, smycken och möbler. Museet ingår i Afrodites kulturella rundtur.

Famagusta-porten och de venetianska murarna

Leoforos Athinon
Tfn +357 22797660

Famagusta-porten är en av det gamla Lefkosias tre stadsportar genom de venetianska murarna. Dessa murar, som helt omgärdar den gamla delen av staden, har en omkrets på 4,5 km och elva hjärtformade bastioner. Famagusta-porten (även kallad Porta Giuliana) är den östra stadsporten. Den har restaurerats och här ligger nu staden Lefkosias kulturcenter.

Statens galleri för samtida cypriotisk konst

*Hörnet av Leoforos Stasinou och Kritis
Tfn +357 22458228*

I detta galleri, som ligger i en renoverad byggnad, visas samlingar av målningar och skulpturer av cypriotiska 1900-talskonstnärer.

Laiki Geitonia (traditionellt kvarter)

200 m öster om Plateia Eleftherias

Gågatorna i dessa kvarter kantas av hus som är renoverade i Cyperns traditionella stadsarkitektoniska stil. I dag finns här affärer, restauranger och hantverksbutiker.

Leventis konstgalleri

*Anastasiou Leventi (f.d. Leonidou)
Tfn +357 22668838*

På Leventis konstgalleri, som ligger i hjärtat av Lefkosia, finns över 800 målningar och andra konstverk som ingår i Leventis-stiftelsens viktigaste samlingar.

Den specialdesignade, miljövänliga byggnaden med modern estetik innehåller tre betydande samlingar av unika konstverk, antika möbler och porslin.

I dessa samlingar finns mästerverk av stora målare som Canaletto, Fragonard, Corot, Boudin, Renoir, Monet, Signac, Chagall, Vryzakís, Volanakis, Moralis, Tsarouhis, Ghika, Kissonerghis, Diamantis och Kanthos.

FLER PLATSER ATT UTFORSKA

Cyperns hantverkscentrum

*Leoforos Athalassas 186
Tfn +357 22305024*

I Cyperns hantverkscentrum finns verkstäder och en liten butik. Här tillverkas och säljs traditionellt hantverk, t.ex. keramik, flätade korgar, kopparsmide, träsniderier, broderier och spetsar, mosaik, folkdräkter, dockor, lädervaror och andra äkta cypriotiska hantverksprodukter.

Trypiotis-kyrkan

Solonos i närheten av Laiki Geitonia

Kyrkan byggdes av ärkebiskop Germanus II 1695 och är ett exempel på frankisk-bysantinsk stil. Invändigt är kyrkan rikt utsmyckad med en ovanligt bred ikonvägg och silverikoner.

Faneromeni-kyrkan

Onasagorou i den gamla delen av staden

Faneromeni-kyrkan byggdes 1872 innanför de gamla stadsmurarna och är en Lefkosias största kyrkor. Marmormausoleet öster om kyrkan innehåller kvarlevorna efter de biskopar och präster som avrättades av turkarna 1821. Mitt emot kyrkan ligger Faneromeni-skolan, en av Cyperns mest anrika utbildningsinstitutioner.

Stavros tou Missirrikou- kyrkan

Lefkonos i närheten av Faneromeni-kyrkan

Stavros tou Missirrikou är en medeltida ortodox kyrka från första delen av 1500-talet som gjordes om till moské när osmanerna erövrade Cypern 1571. Kyrkan är ursprungligen byggd i frankisk stil och blandar bysantinska och gotiska stildrag med italiensk renässans.

Kyrkan är uppkallad efter den frankiske kungen Henrik II av Cypern (Monsieur Errikou), som regerade mellan åren 1285 och 1324.

Museet med George och Nefeli Giabras Pierides samlingen

Donerad av Clio och Solon Triantafyllides
Phaneromenis 86-90
Tfn +357 22128157

Detta museum har en av de viktigaste samlingarna av grekisk-mykensk keramik. Till följd av den omfattande exporten av den här typen av keramik, särskilt i den östra delen av Medelhavet, framställdes sådan keramik även lokalt i andra områden som Cypern och Syrien. På museet finns bland annat ett unikt antropomorft (människoliknande) kärl som är särskilt betydelsefullt. Samlingen omfattar även engobekeramik och basringskeramik, två keramikstilar som var typiska för den sena bronsåldern på Cypern.

Den största delen av samlingen består av kalkskulpturer från 500-talet f.Kr. fram till hellenistisk period. Museet ingår i Afrodites kulturella rundtur.

Cyperns mynthistoriska museum

Phaneromenis 86-90
Tfn +357 22128157

Museets samlingar visar de cypriotiska myntens utveckling från 500-talet f.Kr. fram till i dag. Utställningen med 370 mynt speglar 2 600 år av Cyperns turbulenta historia. Samlingarna är indelade i nio olika tidsperioder och ger viktig information om Cyperns mynthistoria.

Utsiktscentret i Shakolas Tower, Ledra

Ledra, Shakolas Tower
Tfn +357 22674139

Från utsiktscentret på våningsplan 11 i Shakolas Tower har man en panoramavy över hela Lefkosia. Här är det fritt fram att uppleva hela staden och dess landmärken eftersom utsiktscentret har 360 graders obehindrad vy över hela stadskärnan.

CVAR (Centre of Visual Arts and Research)

Ermou 285
Tfn +357 22300999

Centre of Visual Arts and Research (CVAR) har en samling med över 1 000 konstverk av utländska konstnärer som vistats på Cypern mellan 1700- och 1900-talet. Här finns också en dräktsamling som visar hur den cypriotiska folkdräkten har utvecklats.

CVAR:s samlingar innehåller även över 5 000 band om historia, resor och konst samt arkiv med fotografier, reseskildringar, manus och information om Cyperns samtidshistoria.

Museet för det pancypriotiska gymnasiet

Agiou Ioannou 10-16 och Theseos
Tfn +357 22466014

Museet för det pancypriotiska gymnasiet är en fascinerande tolvrummsbyggnad i Lefkosias historiska stadskärna. Här får besökaren ta del av historien bakom Cyperns äldsta gymnasieskola (grundad 1812) samt många andra aspekter av Cyperns historia och kultur.

I detta museum finns ett konstgalleri med verk av stora cypriotiska konstnärer som studerat eller undervisat på skolan. Det finns även en naturhistorisk samling, en arkeologisk samling samt utställningar med gamla mynt, kartor och vapen. Museet har dessutom en unik gotisk skulptur från Cypern som imponerar med sin storlek, stil och ikonografiska referenser.

Panagia Chrysaliniotissa-kyrkan

Chrysaliniotissa

Detta anses vara den äldsta bysantinska kyrkan i Lefkosia. Den är tillägnad Panagia Chrysaliniotissa – det gyllene linets moder – och antas ha byggts 1450 av drottning Helena Palaeologina.

Chrysaliniotissa hantverkscentrum

*Dimonaktos 2 (hörnet av Ipponaktos och Dimonaktos)
Tfn +357 99556250*

Detta hantverkscentrum ligger i närheten av Chrysaliniotissakyrkan och omfattar åtta verkstäder som ligger kring en innergård på samma sätt som ett traditionellt gästgiveri. De olika hantverkarna gör moderna tolkningar av traditionellt hantverk. På hantverkscentret finns även ett café. Centret är en del av ett projekt som går ut på att återskapa och förnya den gamla delen av Lefkosia innanför stadsmurarna.

Museet för den nationella frihetskampen

*Plateia Archiepiskopou Kyprianou
Tfn +357 22305878*

På det här museet finns dokument, fotografier och andra föremål från den nationella frihetskampen 1955–1959.

Filakismena Mnimata (De fängslades gravar)

*Centralfängelset
Tfn +357 22406000 och +357 22406103*

Nio unga män som dömdes och hängdes av den brittiska administrationen under den cypriotiska frihetskampen 1955–1959 ligger begravda på ett inhägnat område inom centralfängelset. Här vilar även fyra andra EOKA-hjältar som dött i strid. Efter självständigheten förvandlades området till minnesplats med det passande namnet Filakismena Mnimata (De fängslades gravar), efter en målning av den cypriotiske konstnären Pol Georgiou.

Loukia & Michael Zampelas konstmuseum

*Leoforos Archiepiskopou Makariou III 27, Kaimakli
Tfn +357 22456098*

På detta museum, som är banbrytande inom sitt område, finns en permanent utställning med verk från Zampelas-familjens samling. Här visas fin modern och samtida konst av cypriotiska och grekiska konstnärer. Museet anordnar dessutom tillfälliga utställningar med konstnärer från Cypern och andra länder. Utöver detta anordnar museet olika former av kurser och andra kulturella aktiviteter. Museet ligger i stadsdelen Kaimakli, alldeles i närheten av Lefkosias centrum och den gamla delen av staden innanför murarna.

Staden Lefkosias konstcenter

*Palias Elektrikis 19
Tfn +357 22797400*

Centret ligger sedan 1994 i ett gammalt elverk, som är ett fint exempel på industriarkitektur. Centrets syfte är att främja konstartivet på Cypern. Centret har en stor utställningsyta och här finns även diverse specialpublikationer för konststälkaren. Byggnaden tilldelades Europa Nostra-priset för sin renovering 1994.

Kasteliotissas medeltida sal

Mittemot Pafos-porten

Kasteliotissa-salen är från 1200–1300-talet och var en gång en del av ätten Lusignans palats. Salen, som har starka gotiska inslag, har renoverats av kulturavvsdepartementet. I dag används salen till utställningar och är bara öppen för allmänheten vid olika evenemang.

Ömeriye-moskén (en f.d. augustinsk kyrka)

Trikoupi och Plateia Tillirias. Nära stadens gamla marknad. Moskén kan besökas när det inte finns några bedjande på plats.

Moskén var från början ett augustinsk 1300-talskloster tillägnat jungfru Maria. Efter osmanernas erövring av Cypern 1571 förvandlade Mustafa Pascha klostret till moské, eftersom han menade att den gamla kyrkan var byggd på den plats där kalifen Omar hade tagit igen sig under sina besök i Lefkosia. Större delen av den ursprungliga byggnaden förstördes av osmanernas artilleri 1570. I moskén lades ett nytt golv av gravstenar från frankisk tid. I närheten av moskéns östra fasad finns resterna av en byggnad från senvenetiansk tid.

Bayraktar-moskén

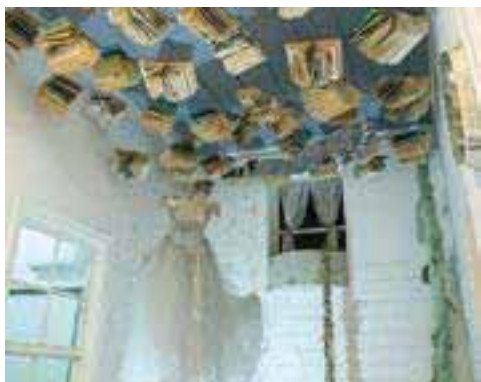
Moskén är uppförd ovanpå Constanza-bastionen för att hedra minnet av den soldat som först klättrade upp på Lefkosias stadsmur och hissade den osmanska fanan vid osmanernas

Sagomuseet

*Granikou 32, gamla Lefkosia
Tfn +357 22376522*

Sagomuseet ligger i en vacker gammal byggnad i hjärtat av Lefkosia. Museets syfte är att sprida kulturarvet i form av sagor, legender, myter och traditioner från Cypern och övriga världen. Museet anordnar berättarevenemang, temautställningar, kurser samt olika arrangemang och föreställningar med inriktning på sagor. Museet är en förgrening av den verksamhet som bedrivs vid Systemic Cyprus Institute, ett forskningscenter för teoretisk evolution och systemisk tillämpning. På museet kan besökarna lära sig mer om sagornas utveckling, skapa sina egna berättelser, upptäcka dolda gånger, öppna hemliga rum och uppleva hur berättelserna får liv.

Cyperns museum för klassiska motorcyklar

*Granikou 44, gamla Lefkosia
Tfn +357 22680222 och +357 99543215*

Motorcykelmuseet grundades av motorcykelsamlaren Andreas Nicolaou. Här finns 150 motorcyklar från tiden 1914–1983. På museet visas bland annat motorcyklar av märkena AJS Norton, Triumph och BSA, tre polismotorcyklar som har ingått i ärkebiskop Makarios poliseskort, en motorcykel som tillhört EOKA-hjälten Stylianos Lenas och en som har tillhört den turkcypriotiske mästaren Zeki Isa. På museet finns även en fotoutställning.

Cyperns postmuseum

*Agiou Savva 3B, Laiki Geitonia
Tfn +357 22760522*

På museet finns en samling av cypriotiska frimärken från 1880 fram till i dag samt en utställning med föremål kopplade till postväsendets historia på ön.

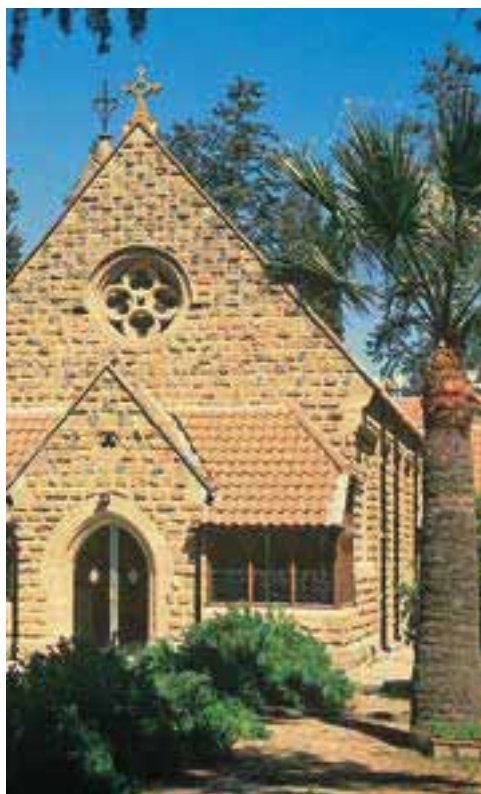

Sankt Paulus anglikanska kyrka

Leoforos Lordou Vyronos
Tfn +357 22445221

Sankt Paulus kyrka byggdes 1893 när Cypern var en del av det brittiska imperiet. Detta syns även på arkitekturen eftersom byggnadens stil till viss del påminner om en engelsk församlingskyrka.

Heliga korsets kyrka (romersk-katolsk)

Tfn +357 22662132

Heliga korsets kyrka uppfördes 1902 och ligger i närheten av Pafos-porten, en av de tre stadsportharna i den venetianska muren som omgärdar den gamla delen av Lefkosia. Kyrkan är inte byggd i någon distinkt stil och har ganska enkla arkitektoniska inslag. På fasaden finns ett Jerusalemkors.

Cyperns polismuseum

Evangelou Floraki, i polisens huvudbyggnad
Tfn +357 22808080

Museet grundades 1933 under den brittiska kolonialtiden av kolonialregeringens polischef och var ursprungligen ett kriminalmuseum. En stor del av museet ägnas åt den cypriotiska polisens historia från den brittiska perioden och fram till i dag. Här kan besökaren se uniformer, vapen, utrustning och polisfordon samt musikinstrument, fotografier och dokument från polisens musikkår. På museet finns även föremål och dokument från det andra världskriget och frihetskampen 1955–1959.

Större Lefkosia-distriktet

Tamassós kungagravar

Byn Politikó, 20 km sydväst om Lefkosia
Tfn +357 22622619

Tamassós hade stora kopparfyndigheter och var en viktig stadsstat under antiken. Vid utgrävningar har man funnit kungagravar, kopparverkstäder och ett tempel helgat åt Afrodite-Astarte.

Bland de imponerande arkeologiska fynden från Tamassós finns sex väldiga kalkstensstatyer från 500-talet f.Kr. De visas nu på Cypernmuseet i Lefkosia. Tamassós ingår i Afrodites kulturella rundtur.

Agios Irakleidios-klostret

Byn Politikó, 20 km sydväst om Lefkosia
Tfn +357 22623950

Herakleidios, som var son till en hednisk präst, utnämndes till biskop av Tamassós av helgonen Paulus och Barnabas. Han led martyrdöden vid 60 års ålder och begravdes i den grotta där han hade levt och förkunnat evangeliet. År 400 e.Kr. byggdes en kyrka ovanpå hans grav.

Agios Irakleidios-klostret har förstörts och byggts upp flera gånger. Dagens byggnad är från 1773 när ärkebiskop Chrysanthos byggde upp kyrkan och klostercellerna på nytt. Helgonrelikerna förvaras inne i kyrkan. Agios Irakleidios är numera ett nunnekloster.

Machairas-klostret

40 km söder om Lefkosia, genom byn Deftera
Tfn +357 22359334

Detta är ett av Cyperns äldsta och mest betydelsefulla kloster. Det grundades 1148 av två munkar sedan en ikon av jungfru Maria hittats i en närliggande grotta. Under det osmanska riket var klostret, liksom övriga kloster på Cypern, ett viktigt utbildningscentrum.

Detta var ärkebiskop Kyprianos kloster. Han avrättades av turkarna den 9 juli 1821 tillsammans med hundratals andra präster och lekmän. Klosterbröderna är mycket starkt troende och håller munklöften som är lika strikta som de på Athos-berget i Grekland.

Den 15 augusti och den 8 september varje år hålls en stor religiös mässa i Machairas-klostret. Cirka 2 km norr om Machairas ligger platsen där Grigoris Afxentiou höll sig gömd. Han var en av hjältarna i frihetskampen 1955–1959. Sakristian i Machairas-klostrets källare har restaurerats och ställts i ordning efter en donation från A.G. Leventis-stiftelsen. Här finns de ursprungliga munkcellerna samt återställda stall- och lagringslokaler. I sakristian ligger också ett rum där klostrets gamla böcker och manuskript bevaras samt utställningslokaler och förvaringsrum med ikoner och kyrkoföremål.

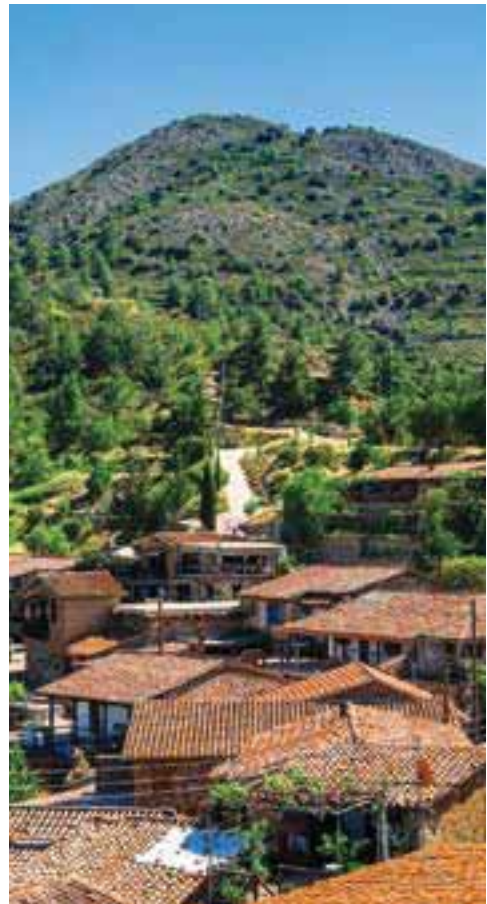

Byn Fikardou och landsbygdsmuseet

Vägen mellan Machairas och Lefkosia via Klirou, 39 km
sydväst om Lefkosia
Tfn +357 22634731

Byn Fikardou har stått övergiven sedan början av 1800-talet. Den har därefter förklarats som kulturminne och omsorgsfullt restaurerats för att bevara 1700-talshusen med deras sällsynta träsniderier och allmogearkitektur. Landsbygdsmuseet ligger i Katsinioros respektive Achilleas Dimitris hus, båda med delar från 1500-talet. Dessa hus har nu restaurerats och utgör ett levande exempel på cypriotisk landsbygdarkitektur. År 1986 tilldelades byn Europa Nostra-priset.

Det antika Idalions museum

Tfn +357 22444818

Idalions lokalmuseum grundades 2007 med målet att uppmärksamma de värdefulla fynd som gjorts i Idalion-regionen och för att senare fungera som ett besökscenter för den arkeologiska utgrävningen i närheten av museet. Museets utställningar åskådliggör kronologiskt de olika faserna i Idalions historia och omfattar fynd från såväl de äldre som de senare utgrävningarna i den antika staden och från både bosättningar och gravplatser.

I den här regionen finns kvarlämningar från alla perioder i Cyperns historia. I staden Dáli finns de arkeologiska utgrävningarna efter Idalion, en av antikens stadsstater. Regionen ingår i Afrodites kulturella rundtur. Det strategiska läget samt tillgången till vatten och bördig mark bidrog till områdets blomstring mellan 700-talet och 400-talet f.Kr. Enligt legenden var det här Afrodites älskare Adonis dödades av hennes svartsjuka älskare Ares, den olympiske krigsguden.

Den bysantinska kyrkan Agioi Apostoloi ligger vid Pera Chorio i Dáli-regionen. Kyrkans fina freskomålningar från slutet av 1100-talet anses vara bland Cyperns finaste och är utsökta exempel på bysantisk konst från Komnenos regeringstid. Agios Demetrianos-kyrkan (1200-talet) är särskilt intressant.

I området kring byn Potamiá finns medeltida ruiner, bland annat efter de frankiska kungarnas och drottningarnas sommarpalats på Cypern samt efter en gotisk kyrka.

Dáliregionen

Cirka 20 km söder om Lefkosia (Nicosia), i riktning mot Larnaka/Lemesos (Limassol)

FLER PLATSER ATT UTFORSKA

Sankt Barnabas och Sankt Hilarions kyrka

Byn Peristeróna, 27 km från Lefkosia på vägen mellan Nicosia och Troodos

Kyrkan, som är tillägnad helgonen Barnabas och Hilarion, byggdes förmodligen på 800- eller 900-talet och är ett utmärkt exempel på cyprisk-bysantisk arkitektur. Intill kyrkan ligger Peristerónas turkiska moské, ett av många synliga exempel på grek- och turkcyprioternas fredliga samexistens före den turkiska invasionen 1974.

Agios Panteleimon-klostret

Nordväst om byn Agrokipiá, 30 km väster om Lefkosia

Detta är ett 1700-talskloster med sadeltak. Byggnaden restaurerades i början av 1960-talet.

Den ursprungliga klosterkyrkan är från bysantinsk tid och byggdes upp på nytt 1636. Klostret grundades av ärkebiskop Nikiforos, som ligger begravd i kyrkans förhall. Ikonväggen är från 1650 och klostret har en freskomålning från 1785 som föreställer ärkeängeln Mikael. Klostret kom 1713 att lyda under Kykkosklostret och inhyser i dag Kykkosklostrets forskningscenter.

Panagia Chrysospiliotissa-kyrkan

I närheten av byn Káto Defterá, 11 km sydväst om Lefkosia

Denna katakombformade kyrka är byggd inuti en naturlig grotta och är tillägnad den gyllene grottans madonna. Kyrkan kan vara från tidig kristen tid.

Den här typen av kyrka är sällsynt på Cypern, men desto vanligare i Mellanöstern. Grottans utsmyckade väggar är tyvärr mycket skadade och freskomålningarna är inte längre synliga. En stor religiös högtid firas den 15 augusti till minne av jungfru Marias avsomnande.

Archangelos Michael-kyrkan

Vägen mellan Lefkosia och Anthoupolis

Athalássas nationalpark

Athalássas besökscenter, *Leoforos Keryneias 1, Aglantzia*
Tfn +357 22462943 och +357 22805527

På nationalparken Athalássas besökscenter finns mer information om parkens utformning. En skalenlig modell ger en mer detaljerad bild av parkens vegetation och flora samt rekreativsmöjligheter. I tittskåp (dioramor) kan man se tredimensionella bilder av öns olika områden med växter, fåglar, däggdjur och reptiler.

I ett separat rum visas geologiska fynd, fossiler och liknande föremål, medan områdets växt- och djurliv presenteras med olika visuella medel.

Museet för världens naturhistoria

Leoforos Strovoulou 120 A@B, Tfn +357 22487029

Museet för världens naturhistoria drivs av en ideell stiftelse som arbetar för att undersöka, bevara, förbättra och skydda den naturliga miljön. Utgångspunkten är att människan ska förhålla sig till naturen på ett helt nytt sätt. Genom utbildning kan man få till stånd en ny värdegrund som säkerställer att människan och ekonomin är mer i samklang med naturen.

Cyperns naturhistoriska museum

Foton från Photiades Breweries Ltd., Cyperns Carlsberg-bryggeri, den gamla vägen mellan Lefkosia och Lemesos, Latsia-området
För besök, ring tfn +357 22585834 eller +357 22585858

Det naturhistoriska museet grundades av Photos Photiades-stiftelsen för välgörenhet, naturvetenskap och kultur och är öns största i sitt slag. Museet har cirka 2 500 utställningsföremål: uppstoppade däggdjur, fåglar, fiskar, reptiler och insekter samt olika stenar, mineraler, halvädelstenar, snäckskal och fossiler.

Visste du att staden Lemesos är byggd mellan de båda antika stadsstaterna Kourion och Amathus och kan ha fått sitt namn efter det grekiska ordet *anamesos*, som betyder "vara mittemellan"?

*Lemesos är öns
näst största stad*

Lemesos (Limassol)

Lemesos, öns näst största stad, ligger mellan två antika stadsstater: Amathus i öster och Kourion i väster. Staden utvecklades sedan Rikard Lejonhjärta ödelagt Amathus 1191. I Lemesos finns många viktiga fornlämningar samt bysantinska och frankiska monument som vittnar om stadens långa historia. I dag är Lemesos öns viktigaste hamn, centrum för Cyperns vinindustri och ett populärt turistmål. Staden är även känd för sina livliga karnevaler, sin årliga vinfestival och invånarnas traditionella, spontana gästfrihet. I distriktets närliggande bergsregioner finns vackra vinbyar, den rogvivande bergsorten Plátres och den natursköna Pitsilia-regionen.

Lemesos medeltida borg och Cyperns medeltidsmuseum

Richardou och Berengarias, i närheten av den gamla hamnen

Tfn +357 25305419

Lemesos borg ligger i närheten av den gamla hamnen och byggdes på 1200-talet ovanpå ruinerna efter en bysantinsk borg. Enligt arkeologiska källor var den ursprungliga borgen betydligt större. Venetianerna förstärkte murarna för att hålla piraterna borta. Enligt legenden var det här som Rikard Lejonhjärta, Englands kung och anförare av det tredje korståget, gifte sig med Berengaria av Navarra 1191. År 1570 erövrades borgen av osmanerna som använde den som garnison och fängelse. Under det brittiska styret fungerade borgen som polisstation och även en kortare tid som häkte. I borgen finns numera Cyperns medeltidsmuseum som bland annat ställer ut medeltidskeramik, fina bysantinska silverfat, gravstenar, vapen, krucifix och mynt.

Lemesos historiska centrum

Lemesos historiska centrum ligger i området kring medeltidsborgen och den gamla hamnen. I dag har staden växt betydligt och breder ut sig längs Medelhavskusten. Den sträcker sig nu en bra bit förbi borgen och hamnen, med förorter hela vägen längs kusten, från antikens Amathus till de arkeologiska utgrävningarna i Kourion.

Lemesos-distriktets arkeologiska museum

Anastasi Sioukri @ Vyronos 5, i närheten av stadsparken

Tfn +357 25305157

Det arkeologiska museet i Lemesos har en betydande samling fornyfynd från yngre stenålder till romersk tid. Fynden kommer från arkeologiska utgrävningar i Lemesos-regionen

och ställs ut i tre olika rum. I det första rummet finns keramik från olika epoker, i det mellersta rummet mynt, smycken, oljelampor och en samling olika verktyg och föremål av koppar medan det tredje rummet visar upp skulpturer, gravstenar, kapitäl, inskriptioner och andra artefakter av marmor och kalksten. Utställningarna omfattar också en rad föremål med koppling till Afroditekulten, t.ex. fruktbarhets- och andra offergåvor samt kvinnofigurer i terrakotta. Museet ingår i Afrodites kulturella rundtur.

Gågatan Agiou Andreou

För att känna stämningen i staden Lemesos måste du uppleva gågatan Agiou Andreou. Börja med att gå från den gamla hamnen och fortsätt upp mot borgen till Agiou Andreou, så att du slutar vid den historiska stadskärnan. I Lemesos väntar alltid en ny överraskning runt om hörnet.

Cyperns teatermuseum

Panos Solomonides 8
Tfn +357 25343464

Museet ligger i Panos Solomonides kulturcenter. På Cyperns teatermuseum kan besökaren göra en djupdykning i öns teaterhistoria. På den permanenta utställningen visas tryckt material, skalenliga modeller, skisser till rekvisita, kulisser och kostymer samt diverse fotografier och affischer.

Stadens folkkonstmuseum

Agiou Andreou 253
Tfn +357 25362303

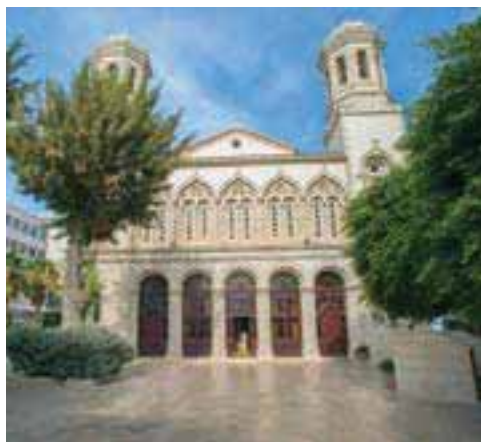
Museet, som ligger i en renoverad byggnad, visar cypriotisk folkkonst från 1800- och 1900-talet. I sex salar finns över 500 utställningsföremål, bland annat intressanta stadskläder och folkdräkter, möbler, träsniderier, broderier och smycken. År 1988 tilldelades museet Europa Nostra-priset.

Ayia Napa-kyrkan

Agiou Andreou

Kyrkan byggdes i slutet av 1800-talet och början av 1900-talet för att ersätta en äldre 1700-talskyrka. Den är tillägnad jungfru Maria och sägs ha fått sitt namn efter en ikon av jungfru Maria som hittades i en dalgång (på latin betyder *napa* "dalgång"). Enligt andra källor har kyrkan fått sitt namn efter ett tempel som byggdes under frankisk tid och tillägnades den helige Nappe av Sankt Berenice, även kallad Sankt Nape.

Skulpturparken

Längs havspromenaden

I parken visas 16 skulpturer av lokala och utländska konstnärer. Dessa skulpturer skapades under skulptursymposierna som anordnades 1999–2001.

Gamla hamnen

Stadens gamla hamn ligger intill Lemesos marina och har under senare tid utvecklats till något helt nytt. Den mysiga fiskehamnen med små traditionella båtar ligger nu mitt i ett härligt promenadområde med caféer och fina restauranger. Här kan man koppla av och njuta av livsstilen à la Lemesos.

Staden Lemesos konstgalleri

28 Octovriou 103
Tfn +357 25583383

I galleriet finns konstsamlingar med välkända samtida cypriotiska konstnärer, bland andra Adamantios Diamantis, Christoforos Savva och Telemachos Kanthos.

| FLER PLATSER ATT UTFORSKA |

Kebir-moskén (den stora moskén)

Vid korsningen av Genethliou Mitella, Zik-Zak och Jami

Kebirmoskén byggdes på 1500-talet och används än i dag. Vid utgrävningar öster om moskén har man hittat lämningar efter 900-talskatedralen Agia Ekaterini. Moskén är en av de viktigaste religiösa platserna för Lemesos-regionens muslimer.

Lemesos stads- och universitetsbibliotek

Biblioteksbyggnaden började uppföras 1919 och slutfördes 1934. Den imponerande byggnaden kom till stånd efter ett initiativ av Antonis Pilavakis, en betydelsefull affärsman som bodde i Lemesos och åkte på semester i Monaco varje år. Han hade tagit stort intryck av Franska rivierans arkitektur och när denna byggnad skulle uppföras önskade han samma arkitektoniska stil som är vanlig i Monacos bostadsområden. I denna byggnad ligger Lemesos allmänna bibliotek sedan 1970.

Pattichions stadsmuseum – historiska arkiv

Lordou Vyronos 5
Tfn +357 25763756

Museet ligger intill stadsparken, i distriktsguvernörens tidigare residens som nu har restaurerats. Tanken med arkivet är att ge tillgång till det skriftliga, visuella och muntliga materialet om stadens Lemesos historia och kultur från och med 1700-talet.

Sankta Katarinas katolska kyrka

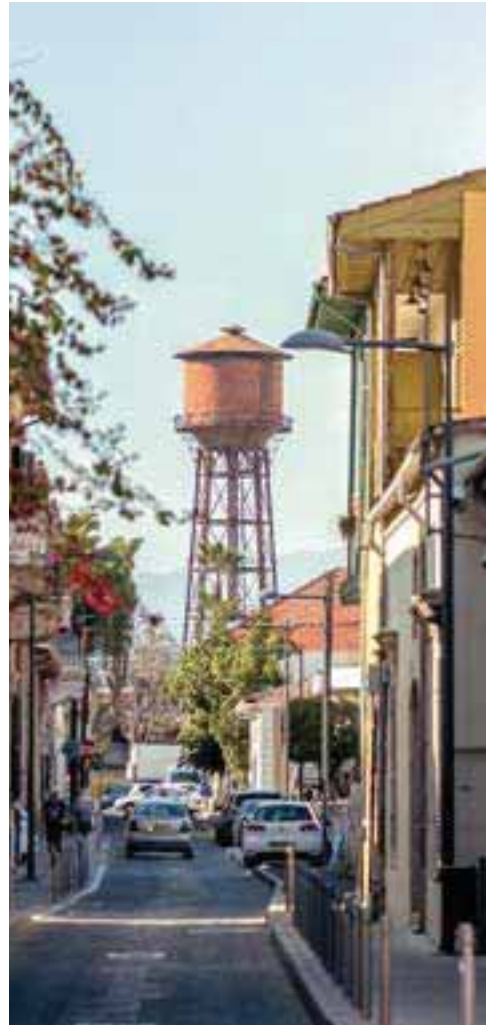
28 Octovriou 259
Tfn +357 25362946

Kyrkan byggdes 1879 av arkitekten Francesco da Monghidoro, en munk från Bologna. Kyrkans arkitektoniska stil är i linje med liknande byggnader i Europa från den här perioden. Interiören är i barockstil, medan fasaden har en mer eklektisk utformning. I valvet och absiden finns freskomålningar i nybyzantinsk stil som restaurerades i samband med renoveringen 1979.

Lemosos vattentorn

Vattentornet är ett av Cyperns få ingenjörskonstmonument. Det byggdes 1931 under det brittiska styret och under ledning av den dåvarande borgmästaren Christodoulos Hadjipavlou. Byggare var det engelska företaget Williamson-Pegkelei, med Tsiro som underleverantör. Kostnaden uppgick till 9 000 brittiska pund. Vattentornet är 40 meter högt och har en 500 meter³ stor tank med 9 meters diameter. Vattentanken är tillverkad av stål med en tjocklek på 8 mm. Metallplåten har satts samman med järnspik för att få högre kvalitet och hållbarhet.

Den gamla johannesbrödsvarnen

*Bakom den medeltida borgen
Tfn +357 25820430*

När johannesbrödsvarnen byggdes 1900 var johannesbröd en viktig exportvara för Cypern. Johannesbröd användes för att tillverka en rad olika produkter, t.ex. fotografiska plåtar, läkemedel, godis och choklad. Alla maskiner som användes för johannesbrödets beredning finns kvar än i dag och visas upp i en renoverad byggnad, där gammal autentisk miljö möter modern högteknologi. Johannesbrödsvarnen omfattar två olika delar: i den första delen finns den restaurerade johannesbrödsvarnen och i den andra finns centret Evagoras Lanitis, med konst- och utställningslokaler.

distribuerades till staden via stenrör där de mynnade ut i öppna kar och springbrunnar i sten och marmor, som var tillgängliga för allmänheten.

Cyperns museum för historiska och klassiska motorfordon

Museet öppnades 2014 och är Cyperns enda motormuseum. Museet grundades av rallyveteranen Dimi Mavropoulos, som har vunnit både cypriska och internationella rallytävlingar.

Havouza

Vattenreservoarerna Saint George Havouza var Lemesos första byggprojekt som genomfördes för att lagra och distribuera vatten till staden. Reservoarerna byggdes under den brittiska kolonialtiden och förklarades som kulturminne 1996. Havouza består av två vattenreservoarer och ligger på en högt belägen punkt i staden. Vattnet samlades upp i reservoarerna och

 **LEMESOS (LIMASSOL),
INTRESSANTA PLATSER**
Apollon Hylates-helgedomen

Större Lemesos-distriktet

Kourions arkeologiska utgrävningar

19 km väster om Lemesos, på vägen mot Pafos
Tfn +357 25934250

Kourion var en viktig stadsstat under antiken och är en av öns finaste arkeologiska utgrävningsplatser. Den magnifika grekisk-romerska teatern, som ursprungligen uppfördes på 100-talet f.Kr. och byggdes ut på 100-talet e.Kr., är i dag teatern helt restaurerad och används för konserter och teaterföreställningar. Vid utgrävningarna har man hittat Eustolios hus, som ursprungligen var en privat romersk villa som under tidig kristen tid omvandlades till ett rekreationscenter för allmänheten. Här finns bad och rum med vackra mosaikgolv från 400-talet e.Kr. Även den tidiga kristna basilikan är från 400-talet e.Kr. Den var troligtvis Kourions katedral och hade ett separat dopkapell utvändigt på norra sidan. Akilles hus och Gladiatorernas hus har fått namn efter sina utsökta mosaikgolv. På området finns även privata villor och ett imponerande nymfaeum som har tillägnats vattenymferna. Tack vare en takkonstruktion kan utgrävningarna besökas året runt. (Stadion ligger 1 km västerut, på höger sida om vägen mot Pafos.)

Apollon Hylates-helgedomen

21 km väster om Lemesos
Tfn +357 99630238

Apollon Hylates, skogens gud, var Kourions beskyddare. Enligt arkeologiska källor tillbads han här från 700-talet f.Kr. till 300-talet e.Kr. Hans helgedom var ett viktigt religiöst center. Det omfattade Apollons tempel, som delvis har restaurerats, en avdelning för pilgrimer, en brottningsplats (*palaestra*), en badanläggning och ett heligt område.

Den medeltida Kolossi-borgen

14 km väster om Lemesos, på vägen mot Pafos
Tfn +357 25934907

Kolossi-borgen är ett fint exempel på militärarkitektur. Den byggdes ursprungligen på 1200-talet för att sedan byggas om till sin nuvarande form på 1400-talet. Sedan Acre fallit 1291 fungerade borgen som *Grand Commanderie* (högkvarter) för johanniterriddarna från Jerusalem. På 1300-talet övertogs borgen av tempelriddarna. Under sin tid på Cypern framställde och exporterade johanniterriddarna ett sött vin som blev känt som *vin de Commanderie*. I dag är Commandaria-vinet ett av Cyperns traditionella viner och samtidigt ett av världens äldsta namngivna viner – det har haft samma namn i åtta sekel. Bredvid borgen ligger ruinerna av en sockerpress från 1300-talet.

Kourions arkeologiska museum

Byn Episkopí, 14 km väster om Lemesos, 4 km innan man kommer till de arkeologiska utgrävningarna i Kourion,
Tfn +357 25932453

Kourions arkeologiska museum ligger i en traditionell byggnad med fantastisk utsikt över Agios Ermogenis-bukten.

Utställningen omfattar fynd från arkeologiska utgrävningar i närheten. Här finns bland annat rött polerat gods från tidig bronsålder, keramik och guldsmycken från den mykenska perioden på ön och ett stort antal offergåvor från den närliggande Apollon Hylates-helgedomen.

Kourions stadion

20 km väster om Lemesos, på vägen mot Pafos

Kourions stadium har kapacitet för 6 000 åskådare och är den enda antika stadion som hittats på Cypern. Den är från 100-talet e.Kr. Enligt arkeologiska källor genomfördes femkamp här under antiken.

De arkeologiska utgrävningarna i Amathus

11 km öster om Lemesos stadskärna
Tfn +357 25635226

Amathus var en av Cyperns stadsstater. Enligt den grekiska mytologin var det här den grekiska

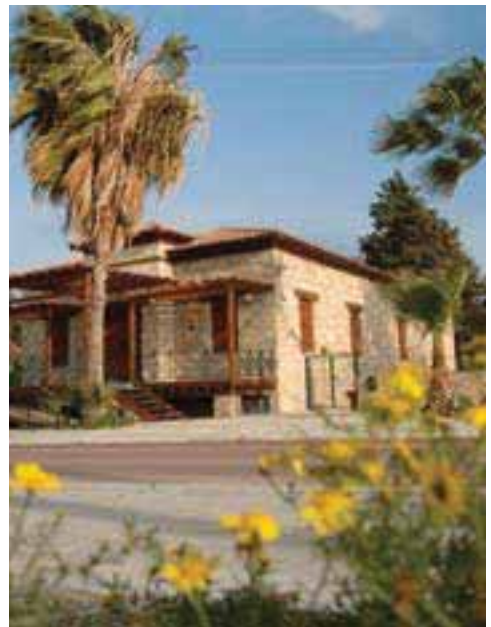

hjälten Theseus övergav den havande Ariadne som blev omhändertagen av traktens kvinnor. Amathus var en viktig plats för att tillbedja gudinnan Afrodite-Astarte. De arkeologiska fynden kommer från flera olika gravar. En av dessa gravar ligger precis framför entrén till nuvarande hotell Amathus och andra gravar finns vid Akropolis och i stadens nedre del samt i fem tidiga kristna basilikor. Fynden spänner från arkaisk tid över romersk tid till den kristna eran. Här har man bland annat funnit några enorma stenvaser som är de största som någonsin hittats. En av dem finns i dag på Louvren i Paris. Utgrävningarna ingår i Afrodites kulturella rundtur.

Cyperns vinmuseum

Byn Erimi, på vägen mellan Lemesos och Pafos
13 km väster om Lemesos
Tfn +357 25873808

På vinmuseet har man en unik möjlighet att lära sig mer om vinframställningens historia på Cypern. Utställningarna visar vintillverkningens och vinkonsumtionens olika skeden och vinets olika användningsområden. Antika krukor och behållare, medeltida dryckeskärl samt gamla dokument och instrument visar vinframställningens olika sociala, ekonomiska och symboliska aspekter.

Akrotiri-centret för miljöinformation och utbildning

Byn Akrotiri, 14 km väster om Lemesos
Tfn +357 25826562

Akrotiri-centret för miljöinformation och -utbildning ligger vid byn Akrotiri. Centrets främsta syfte är att informera om Akrotiri-halvöns unika betydelse för kulturen och miljön genom olika kurser och utställningar.

På centret finns utställningslokaler och ett laboratorium, visnings- och föreläsningrum, ett bibliotek och studielokaler samt en utsiktspaviljong varifrån man kan se djurlivet. Centret tillhandahåller all utrustning som behövs för olika aktiviteter på centret och studieverksamheten utomhus. Akrotiris kulturstig börjar vid centret och fortsätter genom byn. Här kan man se hus där korgar tillverkas och många andra platser av kulturellt intresse. Centret är även tillgängligt för personer med nedsatt rörlighet.

Agios Nikolaos ton Gaton-klostret

På Kap Gata 15 km väster om Lemesos och sydost om Akrotiris saltsjö

Agios Nikolaos ton Gaton-klostret (katternas Sankt Nikolaos) är troligen Cyperns äldsta kloster. Klosterkapellet, som är från 1300-talet, övergavs på 1500-talet och togs åter i bruk av ortodoxa nunnor i början av 1980-talet. Klostret sägs vara grundat av den heliga Helena. Hon var mor till kejsaren Konstantin den store, som skänkte klostret en bit av det heliga korset. Under den perioden var det svår torka på Cypern, så många människor flydde från udden och området invaderades av ormar.

Konstantin den store sände då sin kommandör Calocaerus till Cypern. Väl på plats släppte kommandören ut ett stort antal katter för att utrota ormarna, vilket räddade Akrotiri.

Kouris-dalen

22,5 km norr om Lemesos

I Kouris-dalen, cirka 20 minuter med bil från Lemesos, finns ett antal viktiga bysantinska monument, bland annat 1100-talskyrkan i Panagia tis Amasgou-klostret, Timios Stavros-kyrkan vid byn Kouka och Archangelos-kyrkan vid Monagri.

Den välvda kyrkan i Panagia tis Amasgou-klostret är från 1100-talet och har ett extra tak av trä och tegelpannor.

Kyrkan har ett antal freskomålningar från 1100-, 1300- och 1500-talen. Agios Irakleidos är numera ett nunnekloster.

Archangelos-kyrkan vid Monagri byggdes 1740 ovanpå grunden av ett äldre kloster som hade brunnit ner. Här är den träsnidade ikonväggen särskilt intressant.

Byggnaderna norr om klostret har restaurerats och används i dag som ett konstcenter.

Kyrkan Timios Stavros vid Kouka har en freskomålning från 1300-talet som är ett mycket fint exempel på konst från Palaiologos tid.

Annat som är värt att besöka i området är den pittoreska byn Láneia, med dess gamla vinpress, museet som visar hur Commandaria-vinet har lagrats och en gammal olivpress.

Krasochoria (vinbyarna)

Krasochoria (vinbyarna) är ett område norr om Lemesos, på Troodos-bergens sydliga sluttningar. I dessa byar produceras vinet fortfarande på traditionellt vis och de flesta invånarna lever allttjämt till stor del på sin vinproduktion. Inom denna vinregion finns ett antal lokala vinmuseer som är väl värda ett besök. Cyperns berömda torra röda vin produceras i detta område.

Byn Koilani

37 km norr om Lemesos, Kyrkomuseet
För besök, ring lokalföreningens styrelse, tfn
+357 25471008

Koilani är en vacker vinproducerande by. I utkanten av byn ligger den välvda, enskeppiga 1100-talskyrkan Agia Mavri som har freskomålningar från 1400-talet.

Koilanis kyrkomuseum har upprättats av Lemesos heliga biskopsdöme som en distriktsfilial till ett större bysantinskt museum som planeras i staden. På kyrkomuseet finns en samling ikoner och kyrkoföremål från

församlingen. Museet ligger i en byggnad med två rum vid Panagia Eleousa-kyrkans gårdsplan. Utställningen spänner över sju sekel och omfattar delar av en ikonvägg från 1735, ikoner från 1200-tal till 1800-tal, heliga käril och gamla böcker.

Vinmuseet ligger i ett av byns traditionella hus. Här visas diverse utrustning som används vid vinframställning samt olika folkkonstföremål. Inne på gården finns också en stor kittel som använts för att framställa den lokala drycken zivania.

Byn Omodos

39 km norr om Lemesos.
För besök, ring lokalföreningens styrelse, tfn +357 25422453

Vinbyn Omodos ligger omgiven av vinrankor på Troodos bergssluttningar. Med sina smala, stenlagda gränder och ett majestätiskt kloster på bytorget är detta en av Cyperns allra vackraste byar.

Omodos tillhörde en gång adelsmannen Jean de Brie, prins av Galiléen, och det gjorde även klostret Stavros (det heliga korsets kloster) som ligger mitt i byn. På klostret kan man se gamla ikoner, vackra träsniderier och andra intressanta kyrkoföremål. I byn finns även ett litet museum om den cypriotiska frihetskampen 1955–1959, ett särskilt center för att bevara en viss typ av tätstickad spets, ett museum med bysantinska ikoner samt ett mindre folkkonstmuseum. Inte långt från klostret finns en gammal vinpress (Linos), där man tar emot besökare.

Byn Ársos

40 km norr om Lemesos
Folkkonstmuseet. För besök, ring lokalföreningens styrelse, tfn +357 25943223

Ársos är en av Cyperns största vinproducerande byar. Det finns två olika teorier om ursprunget till byns namn: den ena är att byn har byggts vid gudinnan Afrodites heliga lund (*alsos*), den andra att byn är en av de fyra städer som grundades av Ptolemaios II Filadelfos till Arsinoes ära. Byn har varit förknippad med vinframställning ända sedan antiken. Numera tillverkar de flesta av byns invånare sitt eget vin och byns kvinnor är kända för sina särskilda maträtter som tillagas med vin.

Ársos folkkonstmuseum ligger i ett traditionellt hus. Utställningen visar hur man traditionellt har levt i byn.

Byn Foiní

42 km norr om Lemesos
Pilavakeion-museet (keramik)
Tfn +357 25421545

Mitt bland Troodos-bergen och gröna, doftande pinjetråd ligger ännu en pittoresk by: Foiní. Byn sägs ha fått sitt namn efter en frankisk adelsman, Juan de Fejniu eller Feniú. En annan teori är att namnet kommer från ordet *foinikas*, det grekiska ordet för palm. Byn är känd för sin keramik, för tillverkning av traditionella möbler och för sin *loukoumi*, cypriotisk geleliknande konfekt i olika smaker, med eller utan mandel, som beströts med florsocker.

På Pilavakeion, det privata folkkonstmuseet, visas exempel på traktens keramik, traditionella jordbruksredskap och köksredskap.

Byn Vasa

38 km norr om Lemesos
För besök, ring tfn +357 25942634

Vasa är en av regionens viktigaste vinbyar. Mer än 40 procent av den omgivande jordbruksmarken används till vinodling och här produceras några av öns bästa röda viner. Det är en pittoresk by med stenlagda gator och traditionell arkitektur.

I byn finns flera intressanta platser att se som t.ex. ett utbildningsmuseum, ett kyrkomuseum med flera viktiga ikoner och religiösa föremål samt museet för *zivania*, ett traditionellt druvbrännvin.

FLER PLATSER ATT UTFORSKA

Byn Anógyra

39 km väster om Lemesos
För besök, ring tfn +357 25221496

Byn Anógyra har stenlagda gator, traditionella hus och ett omfattande arkitektoniskt arv. Detta är dessutom den enda cypriotiska byn som är känd för sina johannesbröd och *pasteli*, traditionella sötsaker som framställs med johannesbrödsdrossaft.

Här finns flera intressanta saker att se, bland annat tre johannesbrödmuseer, där besökarna kan följa den traditionella *pasteli*-framställningen steg för steg, samt ett mindre folkkonstmuseum.

I utkanten av byn ligger kyrkan till det övergivna klostret Timios Stavros (Det heliga korsets

kyrka), med freskomålningar från 1400-talet. Kyrkan är byggd i det nordöstra hörnet av en tidig kristen basilika, som senare delades upp i flera rum och användes som bostäder för klostrets munkar.

Agia Anastasia-kyrkan

Byn Polemidia, 5 km norr om Lemesos

Denna byggnad omfattar två olika kyrkor. Den äldre kyrkan, som kan vara från 1100-talet, ligger på den östra sidan och är en korskupolkyrka. Den andra kyrkan på den västra sidan kom till på 1300-talet och är byggd i samma arkitektoniska stil. De freskomålningar som ännu finns kvar är från 1300- och 1400-talet.

Panagia Iamatiki-kyrkan

Byn Arakapás, 20 km öster om Lemesos

Panagia Iamatiki-kyrkan ligger i utkanten av byn Arakapás. Denna treskeppiga kyrka med trätak har fina freskomålningar från början av 1500-talet som hör till de viktigaste bevarade exemplen på Cyperns italiensk-bysantinska konst. I den närliggande nya kyrkan finns en utsökt läderikon av jungfru Maria som tros ha särskilda helande egenskaper.

Agios Georgios Alamanos-klostret

20 km öster om Lemesos

Klostret grundades som ett munkkloster på 1100-talet, men fungerar i dag som ett nunnekloster. Utöver sina religiösa plikter ägnar sig nunnorna åt att måla ikoner, odla blommor och örter samt producera honung.

--- Visste du att Larnaka är den stad på Cypern som har varit kontinuerligt bebodd allra längst och att stadens historia sträcker sig ända tillbaka till tiden före den yngre stenåldern?

Larnaka kan med all rätt känna stolthet över sitt bidrag till öns rika kulturarv

Larnaka

Larnaka kan med all rätt känna stolthet över sitt bidrag till öns rika kulturarv.

Staden är byggd på samma plats som antikens Kítion och är därmed arvtagare till en av Cyperns stadsstater som var huvudsäte för kristendomen under dess första år.

Kítion var födelseort för den grekiska filosofen Zenon, som grundade stoicismen och dessutom en andra hemort för Jesus vän Lasaros.

Akajerna bosatte sig i området på 1200-talet f.Kr. och fenicierna flyttade hit på 800-talet f.Kr.

Under 1700-talet e.Kr. blev Larnaka Cyperns handelscentrum och det var här alla europeiska konsulter upprättade sina konsulat. Larnakas nya stadsdelar har sin alldeles egna charm.

Under vintermånaderna stannar varje år tusentals flamingor, vilda svanar och andra flyttfåglar till vid den närliggande saltsjön. I Larnaka-distriktet finns många intressanta platser att se, bland annat antika, bysantinska och muslimska monument, och minnesmärken, t.ex. den välkända moskén Hala Sultan Tekke och Agios Lazaros-kyrkan.

Agios Lazaros-kyrkan och kyrkomuseet

Plateia Agiou Lazarou

Tfn +357 24652498 och +357 24620858

Agios Lazaros är en magnifik stenkyrka som byggdes av den bysantinske kejsaren Leo VI på 800-talet och restaurerades på 1600-talet. Kyrkan är ett av Cyperns mest framstående exempel på bysantinsk arkitektur. Sankt Lasaros kom till Cypern efter att ha återuppväckts av Jesus. Han utsågs till biskop av Kition av apostlarna Barnabas och Paulus och levde här i 30 år. Hans grav kan beskådas under helgedomen. Ikonostasen (ikonväggen) är ett utmärkt exempel på barockt träsnideri. Åtta dagar före påsk bärs en ikon av Sankt Lasaros fram i procession genom Larnakas gator. Vid sidan av kyrkan ligger kyrkomuseet.

Hala Sultan Tekke

5 km väster om Larnaka, på vägen mot byn Kiti

Denna moské ligger på saltsjöns västra strand och har byggts till i flera omgångar mellan 1760 och 1817. Det är ett viktigt islamiskt monument och en av muslimernas allra mest vördade platser. Moskén, som fortfarande är i bruk, byggdes ovanpå graven efter Umm (Ummó) Haram. Man tror att Umm Haram var syster till profeten Muhammeds fostermor eller ingick i gruppen av muslimer som följde Muhammed från Medina till Cypern. Umm Haram dog kort tid efter det att hon kommit till Cypern år 647 eller 649. Kulturarvsdepartementet har sedan 1967 systematiskt utfört konserveringsarbeten på t.ex. murverk, träpartier eller andra konstnärliga element.

Larnakas saltsjö (Alykí Lárnakas)

Larnakas saltsjö är en av Europas viktigaste habitat för vattenfåglar. Hit kommer mängder av flamingor, änder och andra land- och sjöfåglar för att söka skydd i samband med sin vinterflytt. Arkeologiska fynd visar att området kring saltsjön och den närbelägna moskén har varit bebott sedan den yngre stenåldern. Intill Hala Sultan Tekesi-moskén har man hittat lämningar efter en förhistorisk hamn som har använts av den närbelägna staden under antiken. Under sen bronsålder (1650–1050 f.Kr.) var detta en av Cyperns största städer och ett viktigt handelscentrum. När staden övergavs slammade flodmynningen igen och naturhamnen förstördes. Här bildades i stället en saltsjö. Från sjön fick man salt som var en värdefull produkt och utvanns kommersiellt under flera sekel. En naturstig har anlagts runt sjön och förbinder området med Afrodites kulturella rundtur.

De arkeologiska utgrävningarna i Kítion

Cirka 500 m från distriktets arkeologiska museum
Tfn +357 24304115

Här hittades de arkitektoniska lämningarna efter den antika stadsstaten Kítion från 1200-talet f.Kr. Vid utgrävningarna har man hittat kyklopiska murar av jättelika stenblock och ett komplex med fem tempel. I närheten låg fundamentet till Kítions antika hamn, som var ett viktigt handelscentrum för antikens Cypern. Här är det särskilt intressant att se de fartygstreckningar som finns inristade i byggnadernas väggar. Utgrävningarna ingår i Afrodites kulturella rundtur.

Larnaka-distriktets arkeologiska museum

Plateia Kalograion
Tfn +357 24304169

Museets samlingar omfattar främst fynd från Cyperns viktigaste stenåldersbosättningar, Choroikoitia och Tenta, samt från den antika stadsstaten Kítion. Artefakter av fajans, elfenben och alabaster vittnar om handelsförbindelserna och de internationella kontakterna mellan Cypern och regionerna i den östra delen av Medelhavet. Museet ingår i Afrodites kulturella rundtur.

Stängt för renovering. För mer information, se följande webbplatser:
www.visitcyprus.com, www.mcw.gov.cy

Pierides-stiftelsens arkeologiska museum

Zinonos Kítieos 4
Tfn +357 24814555

Pierides-museet är Cyperns äldsta privata museum. Det ligger i en kolonialbyggnad från 1815 som tidigare har varit Pierides-familiens hem. Museets omfattande samling har byggts upp av Pierides-familjen och omfattar några av de mest typiska föremålen från öns kultur. Här kan man följa öns ekonomiska, sociala och kulturella utveckling under tusentals år. Utställningsföremålen är från 4 000 f.Kr. fram till 1400-talet och är viktiga vittnesbörd om

den civilisation som blomstrat på Cypern genom århundradena. Några av samlingens högst skattade föremål är rödglaserad keramik från tidig bronsålder, romerskt glas och medeltida keramikfat. Museet ingår i Afrodites kulturella rundtur.

Larnaka-borgen och Larnaka-distriktets medeltidsmuseum

*Leoforos Athinon, Larnakas strandpromenad
Tfn +357 24304576*

Borgen byggdes ursprungligen på medeltiden, men fick sin nuvarande utformning under det osmanska väldet. När Cypern kom under brittisk administration använde britterna borgen som fängelse under de första åren. I borgen ligger i dag Larnaka-distriktets medeltidsmuseum, vars samling spänner över 15 seklers historia, från tidig kristen tid till 1800-talet. Den öppna borggården används av Larnakas stad för olika evenemang, särskilt under sommarmånaderna.

Kamares-akvedukten

Kamares-området, på vägen mot Lemesos

Denna vackra 1700-talsakvedukt, som omfattar ett antal valvbågar, har gett området dess namn. Akvedukten byggdes 1746 av Larnakas turkiske guvernör, Bekir Pascha, som finansierade den med egna medel för att transportera vatten till Larnaka från en källa som låg ungefär en mil bort. Akvedukten togs ur bruk 1939, då den ersattes med ett modernt rörledningssystem.

Palmpromenaden Foinikoudes

Larnakas mest välkända promenadstråk Foinikoudes och dess palmer följer kustlinjen hela vägen från Europa-torget upp till Larnakas medeltida borg. De berömda palmerna planterades på 1920-talet och har blivit ett landmärke för staden. På Foinikoudes anordnas många festligheter och kulturella evenemang, antingen på det centrala torget eller på scenen ut mot havet.

Kebir-moskén (Buyuk)

Leoforos Athinon, mittemot Larnaka-borgen

Kebir-moskén (Buyuk) är troligtvis Cyperns första osmanska moské. Den var ursprungligen en katolsk kyrka tillägnad Sankta Katarina som uppfördes på 1200- och 1300-talet för att därefter omvandlas till en moské. Första gången moskén finns omnämnd i skrift är i ett dokument från 1747 som skrevs av Bekir Pascha, mannen bakom Larnakas akvedukt. I dokumentet anges att en offentlig springbrunn ska få vatten från hans akvedukt. Denna springbrunn står än i dag utanför moskén.

FLER PLATSER ATT UTFORSKA

Tuzla-moskén

Moskén ligger i den gamla delen av staden, bakom antika Kítion, och är en av Larnakas äldsta moskéer. Den är från bysantinsk tid och var ursprungligen en bysantinsk ortodox kyrka, vilket man kan se på freskomålningarna inuti byggnaden. På 1100- eller 1200-talet blev byggnaden känd som den katolska Heliga korsets kyrka och omvandlades till moské under

det osmanska riket som varade från 1571 till 1878. Minareten är byggd ovanpå fundamentet till det ursprungliga klocktornet. Mittemot moskén finns en vattenfontän från venetiansk tid.

Staden Larnakas kulturcenter

Leoforos Athinon, Plateia Evropis. Mittemot marinan

Fem gamla lagerbyggnader i brittisk kolonialstil, som tidigare var en del av Larnakas tullbyggnader, har renoverats och är nu stadens kulturcenter. I detta center finns stadsgalleriet och de stadshistoriska arkiven med Larnakas museum.

Larnakas stadsgalleri

Tfn +357 24658848

På galleriet visas verk av cypriotiska konstnärer.

Stadshistoriska arkiv och Larnakas museum (B)

Tfn +357 24658848

De stadshistoriska arkiven och Larnakas museum ligger i det som var residens och kontor för Larnakas första hamnmästare under kolonialtiden. Byggnaderna uppfördes 1881 och är nu renoverade. De ligger alldeles intill

lagerbyggnaderna. Larnakas museum finns på bottenvåningen och här kan man se en utställning om staden Larnakas historia. Några av de intressantaste utställningsföremålen är en stor myntsamling från stadsstaten Kition från slutet av 500-talet f.Kr. samt fotografier av staden från och med 1850.

I de stadshistoriska arkiven på andra våningen finns sällsynta böcker, dokument och artiklar. Dessa arkiv är endast tillgängliga för forskare.

Agios Georgios Makris-kapellet

Agios Georgios-kapellet är från 1200-talet. Det är en stenkonstruktion som ligger uppe på en höjd med utsikt över saltsjön.

Terra Santa-kyrkan (katolsk)

Terra Santa 8
Tfn +357 24642858

Terra Santa är kyrka för den latinska församlingen i Larnaka. Kyrkan och klostret grundades av den franciskanermunken Callixte Martel 1596, med det primära syftet att ta emot latinska pilgrimer som reste till det heliga landet. År 1724 ersattes de ursprungliga byggnaderna av en större kyrka och kloster, som i sin tur revs 1842 för att lämna plats åt de nuvarande kyrkobyggnaderna. I klostrets arkitektoniska stil kombineras inslag från renässans och barock. Kyrkan kallas även Santa Maria delle Grazie.

Zachouri-moskén

Zachouri-moskén ligger mellan Kebir-moskén (Buyuk) och Agios Lazaros-kyrkan på gatan Nicolaou Roussou. Moskén byggdes i mitten av 1800-talet och är ett större religiöst centrum för muslimer.

Större Larnaka-distriktet

Aggeloktisti-kyrkan

Byn Kiti, 7 km väster om Larnaka
Tfn +357 24424646

Denna bysantinska kyrka från 1000-talet är byggd ovanpå ruinerna av en tidig kristen basilika. Basilikans ursprungliga absid finns fortfarande kvar, liksom ett av bysantikens allra vackraste konstverk: en sällsynt 500-talsmosaik av jungfru Maria och Jesusbarnet mellan de båda ärkeänglarna Mikael och Gabriel. Detta är ett sällsynt konstverk, helt i klass med mosaiken i italienska Ravenna. Cypern och Sinaiberget är de enda platserna i världen där man har hittat mosaik från denna period. Liknande mosaik är den som fanns i Panagia Kanakaria-kyrkan i den ockuperade byn Lythrågkomi som nu visas på Bysantinska museet i Lefkosia.

under förhistorisk tid. Fem karakteristiska cylinderformade hus har rekonstruerats i närheten av bosättningen med samma byggmetoder och byggmaterial som användes under den yngre stenåldern. Här finns kopior av de föremål som hittades i de ursprungliga husen, vilket ger en levande bild av hur bostäderna såg ut under antiken. Vegetationen kring husen består av växt- och trädarter som har funnits på Cypern sedan yngre stenålder.

De arkeologiska utgrävningarna i Kalavassos-Tenta

40 km från Larnaka, 2,5 km från motorvägen mellan Lefkosia och Lemesos

Tenta, som är en bosättning från yngre stenålder, ligger i närheten av byn Kalavassos. Bosättningen dateras till 7 000 f.Kr. Den täcks av en karakteristisk konformad takkonstruktion som utgör ett modernt arkitektoniskt ingrepp i naturlandskapet.

De arkeologiska utgrävningarna i Choirokoitia

32 km från Larnaka eller 48 km söder om Lefkosia,
motorvägen mellan Lefkosia och Lemesos
Tfn +357 24322710

De arkeologiska utgrävningarna i Choirokoitia har stått på Unescos världsarvslista sedan 1998. Detta är en välbevarad bosättning från yngre stenålder. Här finns lämningar från alla faser av den yngre stenåldern, vilket ger en inblick i levnadsförhållandena i regionen

Miljöinformationscenter för Larnakas bergsområde

Byn Skarínou
Tfn +357 24 322020

Miljöinformationscentret ligger i byn Skarínou, alldeles nära motorvägen mellan Lefkosia och Lemesos, vilket gör det lätt att ta sig hit från hela Cypern. Centret omfattar sammanlagt 18 lokalsamhällen och dess primära mål är att utbilda och informera besökare om naturens betydelse och om viktiga kulturattraktioner i Larnakas bergsområde.

Byn Léfkara

40 km från Larnaka, sväng av från vägen mellan Lefkosia och Lemesos vid Skarínou

Léfkara är en pittoresk by, känd för sina spetsar, de berömda *lefkaritika*, och för sitt silversmide. Det sägs att självaste Leonardo da Vinci kom hit och köpte en altarduk av traditionell spets, som han senare donerade till Milanos katedral.

Byn har bevarat sin traditionella arkitektur med pittoreska stenhus.

Några intressanta platser i byn:

Tfn +357 24342326

1. Museet för folkkonstbroderi och silversmide ligger i det restaurerade Patsalos-residenset. Här visas bland annat olika exempel på de traditionella Léfkaraspetsarna.

Agiou Georgiou 7, Páno Léfkara
Tfn +357 99646115 och +357 24342422

2. Léfkaras hantverkscentrum har upprättats för att bevara, utveckla och föra vidare Léfkaras tradition av broderier och silversmide.
3. Heliga korsets kyrka ligger mitt i byn. Det har en vacker ikonställning från 1700-talet och ett unikt silverkors från 1200-talet.
4. Archangelos Michael-kyrkan i Káto Léfkara (nedre Léfkara) är en enskeppig kupolkyrka med freskomålningar från 1100- och 1400-talet.

LARNAKA,
INTRESSANTA PLATSER
Panagia Aggeloktisti-kyrkan

Byn Káto Drys

38 km väster om Larnaka
Tfn +357 24342648 och +357 24342833

I Káto Drys föddes Agios Neofytos 1134. Agios Charalambos-kyrkan, byggd 1897, och den restaurerade 1500-talskyrkan Panagia är särskilt intressanta här. Många byggnader har en typiskt lantlig arkitektur, med konsolerande balkonger och reliefsnidade dörrar och fönster.

Landsbygds museet (Gavriel och Eleni Papachristoforous hus) ligger i en restaurerad byggnad som har fantastiska träarbeten. Detta är ett mycket fint exempel på lokal 1800-talsarkitektur.

Byn Vavla

Panagia tis Agapis byggdes 1935 ovanpå ruinerna efter ett litet kapell från 1500-talet. Kyrkan är förhållandevis ny, men ikonerna Panagia tis Agapis (kärlekens jungfru Maria) är ända från 1500-talet. Detta är världens enda kyrka och ikon som har namnet Panagia tis Agapis.

Stavrovouni-klostret

40 km väster om Larnaka, 22 km väster om Léfkara
Tfn +357 22533630

Stavrovouni-klostret ligger högt uppe på en klippa, 750 meter över havet. Klostret sägs vara grundat på 300-talet av Heliga Helena, mor till kejsaren Konstantin den store, som skänkte klostret en bit av det heliga korset. Klosterbröderna har lika strikta regler som munkarna på Athos-berget i Grekland. Kvinnor får inte komma in i klostret. En imponerande ceremoni och festival hålls här den 14 september då man firar resandet av det heliga korset. Agia Varvara-klostret vid Stavrovounis bergsutlöpare är öppet för alla besökare. Munkarna här är kända för att vara skickliga ikonmålare.

Chapelle Royale

Byn Pyrgá, 35 km söder om Lefkosia och 21 km från Larnaka
Tfn +357 22532811

Detta kapell byggdes 1421 av kung Janus av ätten Lusignan. Han finns avbildad på en freskomålning på den östra fasaden tillsammans med sin hustru Charlotte de Bourbon.

FLER PLATSER ATT UTFORSKA

Agios Effimianos-kyrkan

Kopior: Kornos-området, nedanför Stavrovouni-klostret, 27 km nordväst om Larnaka

Originalmålningar: Ärkebiskop Makarios III-stiftelsens kulturcenter, Ärkebiskopspalatset, Plateia Archiepiskopou Kyprianou, Tfn +357 22430008

Den bysantinska kyrkan Agios Effimianos ligger i den ockuperade byn Lysi. Kyrkans freskomålningar är från 1300-talet. Efter den turkiska invasionen avlägsnades de från kyrkan, smugglades ut ur landet och såldes. Senare kunde de spåras till München. Den cypriotiska staten och Menil-stiftelsen (USA) köpte tillbaka dem i utbyte mot att de skulle ställas ut i Houston i 15 år innan de transporterades tillbaka till ön. Invånarna i Lysi byggde denna nya kyrka i samma stil som den gamla. I kryptan kan man se kopior av de berömda freskomålningarna från kupolen och absiden. I mars 2012 kom de ursprungliga freskomålningarna hem igen och ställs nu ut på Bysantinska museet i Lefkosia.

Agios Minas-klostret

*I närheten av Vavla, 39 km från Larnaka
Tfn +357 24342952*

Klostret, som är från 1400-talet, kombinerar bysantinsk och gotisk arkitektur. På de norra och södra väggarna finns det två stora freskomålningar av Agios Georgios och Agios Minas från 1757. Utöver sina religiösa plikter ägnar sig nunnorna här åt ikonmålning.

Agios Georgios Arperas-kyrkan

Byn Tersefánou, 13,5 km väster om Larnaka

Agios Georgios Arperas-kyrkan ligger cirka 2 km från byn Tersefánou, på samma plats där medeltidsbyn Arpera en gång låg. Kyrkan byggdes av dragomanen Christofakis Konstantinou 1745 och här finns en freskomålning av honom och hans familj i egenskap av kyrkans grundare. I kyrkan finns ett flertal ikoner av målaren Ioannikios.

Agios Antonios-kyrkan

Byn Kelliá, 10 km norr om Larnaka

Detta är en Cyperns viktigaste bysantinska kyrkor. Agios Antonios-kyrkan, som kan vara ända från 800-talet, är en treskeppig välvd basilika som en gång hade en kupol. Här finns betydande freskomålningar från 800-, 1000- och 1200-talet.

----- Visste du att Pafos är Cyperns enda stad som har behållit samma namn sedan antiken och att Homeros omnämnde Afrodites tempel vid Palaipafos i sin episka dikt Odysseen?

Pafos

*Hela den antika staden
Pafos är en enorm
arkeologisk guldgruva*

Hela den antika staden Pafos är en enorm arkeologisk guldgruva som omfattar tre olika delar: Káto Pafos med de berömda mosaikerna, Kouklia med Afrodites tempel och Nekropolis med Tafoi ton Vasileon (kungagravarna). Alla dessa tre utgrävningar ingår i den antika staden Pafos som finns med på Unescos världsarvslista. Här kan man besöka ett antal arkeologiska utgrävningar hela vägen från den moderna staden ner till den pittoreska hamnen och detsamma gäller längs kusten. Det var från havet utanför Pafos som Afrodite, kärlekens och skönhetsens gudinna enligt grekisk mytologi, sägs ha stigit upp, och det var i Pafos som kulten kring gudinnan var allra starkast. Pafos var Cyperns huvudstad en lång tid under antiken. I dag är det en charmig stad på västra Cypern.

Gudinnans charm präglar fortfarande detta område. Pafos-regionen kantas av en vacker kustlinje. Längre in i landet och uppe i bergen finns fina kloster och idylliska byar, där gamla seder och traditioner lever kvar sedan urminnes tider.

Káto Pafos arkeologiska park

Káto Pafos, i närheten av hamnen
Tfn +357 26306217

Káto Pafos arkeologiska utgrävning fördes upp på Unescos världsarvslista 1980. Detta blev startskottet för att utarbeta en övergripande plan för området. Planens primära syfte var att skydda och bevara de arkeologiska lämningarna, att främja kunskapen om dem samt att tillhandahålla omfattande information för besökarna. Káto Pafos arkeologiska park omfattar utgrävningar och monument från 300-talet f.Kr. och fram till medeltiden. De flesta lämningarna är dock från romersk tid. En imponerande höjdpunkt bland dessa fynd är de fantastiska mosaikgolven i fyra romerska villor. Andra viktiga monument är Odeon-teatern, Asklepieion-templet, torget Agoran, borgen Saranta Kolones (De fyrtio kolonnernas borg), Kungagravarna samt Limeniotissa-ruinerna efter den tidiga kristna basilikan.

1. Mosaiker

Dionysos hus, Theseus hus, Aions hus och Orfeus hus. Mosaikgolven i dessa hus är från 100- till 400-talet e.Kr. En lantbrukare upptäckte det första huset av en slump 1962. Villorna ägdes av adelsmän och mosaikerna anses höra till de finaste i den

östra delen av Medelhavet. De avbildar scener ur grekisk mytologi och anses utgöra mästerverk inom mosaikkonsten. Vissa av mosaikerna i Dionysos hus avbildar vinguden, medan mosaikerna i Theseus hus visar hur hjälten i klassisk grekisk mytologi svingar en klubba mot Minotaurus. Mosaikerna ingår i Afrodites kulturella rundtur.

2. Pafos Odeon

Pafos Odeon är en mindre teater från 100-talet e.Kr. som är helt och hållet byggd av välhuggna kalkstensblock. Den används nu regelbundet för konserter och teaterföreställningar. I närheten finns ruinerna efter de antika stadsmurarna, templet Asklepieion som är tillägnat Asklepios, läkekonstens gud, samt det romerska torget (*agora*).

3. Saranta Kolones-borgen (De fyrtio kolonnernas borg)

Denna frankiska borg byggdes av ätten Lusignan i början av 1200-talet ovanpå ruinerna efter en bysantinsk borg och förstördes av en jordbävning 1222.

4. **Limeniotissa – ruiner efter en tidig kristen basilika**
 Basilikan är från tidig kristen tid, kanske redan från början av 400-talet. Den omfattade först tre skepp, separerade av två rader marmorkolonner, samt en absid, en förhall och ett atrium. Golven var belagda med mosaiker i geometriska mönster och klara färger. Basilikan förstördes under arabernas angrepp under 600-talet och återuppbyggdes på 900-talet. Den förstördes till sist av en jordbävning 1159.
5. **Pafos antika teater**
 Teatern ligger i den nordöstra delen av den antika staden, på sluttningarna av Fabricakullen. Teatern är ända sedan staden grundades, men har sedan byggts om och dess ursprungliga utformning ändrades under romartiden. Man tror att teatern har använts fram till 400-talet e.Kr.

Pafos medeltida borg

Hamnen, Káto Pafos

Denna borg byggdes ursprungligen under bysantinsk tid för att skydda hamnen. Den byggdes sedan om av ätten Lusignan på 1200-talet, men revs av venetianerna. När osmanerna erövrade ön på 1500-talet byggdes den om på nytt.

Kungagravarna

Káto Pafos
Tfn +357 26306295

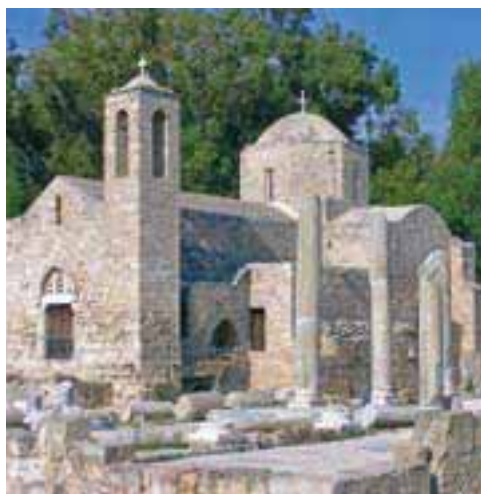
Kungagravarna är en av Pafos största arkeologiska sevärdheter. Dessa enorma underjordiska gravar från 200-talet f.Kr. är uthuggna direkt ur klippan. Vissa av gravarna är utsmyckade med doriska pelare. De som begravdes här var höga ämbetsmän snarare än kungar, men gravarna har fått sitt namn eftersom de är så storslagna.

Tidig kristen basilika, Sankt Paulus pelare, Chrysopolitissa/ Agia Kyriaki-kyrkan

Káto Pafos

Kyrkan byggdes på 1 200-talet ovanpå ruinerna efter öns största basilikan från tidig bysantinsk tid. På gården utanför kyrkan finns Sankt Paulus pelare, där aposteln enligt legenden blev piskad innan han fick den dåvarande romerske guvernören Sergius Paulus att konvertera till kristendomen.

Pafos-distriktets arkeologiska museum

*Leoforos Georgiou Griva Digeni 43
Tfn +357 26955801/2*

På Pafos-distriktets arkeologiska museum kan man se en samling med fynd från Pafos-området från yngre stenålder och fram till 1700 e.Kr. Av särskilt intresse är ett antal kirurgiska instrument och en sällsynt skulptur av krigarinnan Afrodite. Museet ingår i Afrodites kulturella rundtur. Stängt för renovering. För mer information, se följande webbplatser: www.visitcyprus.com, www.mcw.gov.cy

Pafos stad – Ktima

Detta är ett vackert område i stadens mitt, där fina torg omges av nyklassicistiska byggnader från tidigt 1900-tal. Här finns bland annat Pafos stadsbibliotek, rådhuset, Demetrios-grundskolan och Iakovio-gymnasiet. Även om dessa byggnader uppfördes under Cyperns brittiska tid går fasaderna och den övergripande arkitekturen i nyklassicistisk stil. Deras kolonner krönts av kapital kring husentréerna för tankarna till antikens grekiska tempel.

| FLER PLATSER ATT UTFORSKA |

Bysantinska museet

*St Paraskevi i Horoskopet i Geroskipou,
Tfn +357 26271221*

Bysantinska museet i Pafos har en viktig samling artefakter från bysantinsk tid, med bland annat ikoner från 600-talet till 1700-talet. Utöver ikoner finns här bland annat träsniderier, kyrkoföremål av metall, liturgiska dräkter och broderier, manuskript, gamla tryckta böcker och freskomålningar. På museet finns en av de äldsta ikoner som har hittats på Cypern, Agia Marina, som är från 600- eller 700-talet.

Etnografiska museet

Exo Vrisis 1, Tfn +357 26932010

Etnografiska museet är ett privat museum som tillhör Eliades-familjen. Här finns en samling av föremål från yngre stenålder och fram till i dag, bland annat en myntsamling.

Loutra – hamam (turkiska bad)

Nära den gamla marknadsplatsen

De turkiska baden var i drift fram till 1950-talet. De ligger i en välvd stenbyggnad med tre olika avdelningar: ett mottagningsområde, ett uppehållsområde och så själva baden. Byggnaden har nu restaurerats och används som staden Pafos kulturcenter.

Agia Solomoni Kristna katakomber

Leoforos Agiou Pavlou, Káto Pafos

Här finns ett litet underjordiskt komplex av gravkammare från hellenistisk period, som har fått namnet De sju sovandes kapell eller De sju mackabéernas kapell. Hit kom nästan alla pilgrimer under medeltiden. Första gången som komplexet användes som kristna katakomber var på 100-talet. Innan dess kan det ha använts som synagoga. Här finns freskomålningar från 1100-talet och mitt i murbruket kan man även läsa inristade namn på korsfarare från 1200-talet. Ovanpå katakomberna växer ett "heligt" träd, som sägs kunna bota varje person som hänger upp en personlig votivgåva i trädets grenar.

PAFOS,
INTRISSANTA PLATSER
Pétra tou Romiού

Theoskepasti-kyrkan

Káto Pafos

Theoskepasti betyder "beslöjad av Gud" och det sägs att kyrkan har fått sitt namn för att Gud sände ner ett moln av dimma som skulle skydda den ursprungliga kyrkan under de arabiska anfällen. Den nya kyrkan byggdes 1923.

Pafos stadsgalleri

Gladstonos 7

Tfn +357 26932014 och +357 26822270

På galleriet finns sammanlagt 43 konstverk av lokala konstnärer. Pafos stadsgalleri ligger i en av stadens första patriciervillor som byggdes i början av 1900-talet. Detta var ett av de första tvåvåningshus som byggdes under den här perioden, med de typiska valven och en innergård. På galleriet finns en viktig konstsamling av konstnärer som antingen är födda i Pafos eller också har flyttat hit för att få inspiration.

Större Pafos-distriktet

Petra Tou Romiou – Afrodites födelseplats

Motorvägen mellan Pafos och Lemesos, 25 km från Pafos

Cypern är känt som Afrodites ö. Hon var kärlekens och skönhetsens gudinna och Petra tou Romiou är en av Cyperns allra vackraste kustlinjer. Enligt grekisk mytologi var det just här som Afrodite steg upp ur vågorna. Det grekiska namnet Petra tou Romiou (grekisk klippa) kommer från den legendariske bysantinske hjälten Digenis Akritas, som enligt legenden höll de härjande saracenerna (600–900-talet) på avstånd med sin övermänskliga styrka. Med ena handen sägs han

ha grabbat tag om bergskedjan Kyreneia och på så sätt format Pentadaktylos (femfingerberget) och med den andra kastade han ut ett enormt klippblock efter saracenerna i havet just som de försökte lägga till. Det sägs att just detta klippblock är det som ligger kvar här på platsen och har gett området dess namn. Platsen ingår i Afrodites kulturella rundtur.

Afrodite-helgedomen och Palaipafos-museet

Byn Kouklia, 14 km öster om Pafos, vägen mellan Pafos och Lemesos, Tfn +357 26432155

Palaipafos var ett av de mest hyllade pilgrimscentren i det klassiska Grekland och en av antikens stadsstater på Cypern. Här finns ruinerna efter Afrodites berömda helgedom som dateras till 1100-talet f.Kr. På denna helgedom tillbads Afrodite fram till 200- eller 300-talet e.Kr. Museet ligger i ett närliggande palats som har tillhört ätten Lusignan. Här finns imponerande fynd från regionen, från kopparstenålder och fram till medeltid. Bland annat får man här se hur kulten av fruktbarhetsgudinnan utvecklades till Afroditekulten. Utgrävningar pågår fortfarande vid helgedomen samt i och omkring ruinerna efter staden och gravplatsen. Helgedomen ingår i Afrodites kulturella rundtur.

Agia Paraskevi-kyrkan

Detta är en av Cyperns intressantaste och allra vackraste bysantinska kyrkor. Den är från 800-talet och är en treskeppig basilika med fem kupoler. Freskomålningarna är från 800-talet fram till 1400-talet.

Byn Geroskí pou

3 km öster om Pafos

Namnet Geroskí pou kommer från klassisk grekiska där *Hieros Kipos* betyder "helig trädgård". Man tror att det här under antiken låg stora, undersköna trädgårdar, som var tillägnade gudinnan Afrodite. I dag har trädgårdarna ersatts av en modern by som är känd för sin marmeladkonfekt, *Cyprus delights*. Geroskí pou ingår i Afrodites kulturella rundtur.

Folkkonstmuseum

Tfn +357 26306216

Museet ligger i museum ligger i Hadjismiths hus från 1700-talet. Här finns en stor samling av cypriotisk folkkonst och hantverk, med bland annat keramik, kelim-mattor och sjalar samt olika verktyg som har använts vid sidenproduktion. Byggnaden har fått sitt namn efter den brittiske amiralen sir Sidney Smith, som utnämnde husets ägare, Andreas Zimboulaki, till brittisk konsul. Den kom därför att kallas Hadjismiths hus.

Agios Neofytos-klostret

9 km norr om Pafos
Tfn +357 26652481

Detta kloster grundades cirka år 1200 av den cypriotiske eremiten och författaren Neofytos. I klostrets *Engleistra*, en grotta som han högg ut ur berget, finns några utsökta exempel på bysantinska freskomålningar från 1100- till 1400-talet. Klostret har ett fint kyrkomuseum. I klosterkyrkan finns några verkligt fina postbysantinska ikoner från 1500-talet.

Chryssorrogiatissa-klostret

37 km nordost om Pafos
Tfn +357 26722455/7

Chryssorrogiatissa-klostret ligger i vackra omgivningar och är tillägnat "vår jungfru av det gyllene granäpplet". Det grundades 1152 av munken Ignatios som genom ett mirakel hittade en ikon av jungfru Maria på Pafos strand. Enligt legenden hade legenden kastats i havet i Mindre Asien under den bysantinska bildstriden

(ikonoklasmen) och sedan drivits med vattnet till Pafos. Den nuvarande byggnaden är från 1770. En stor religiös högtid firas här den 15 augusti till minne av jungfru Marias avsmnande. I klostrets ikonmagasin finns en betydande samling ikoner, religiösa föremål och artefakter. På klostrets gamla vingård produceras några av öns bästa årgångsviner.

Byn Pano Panagia

35 km nordost om Pafos

I byn Pano Panagia föddes den nu avlidne ärkebiskopen Makarios III, Republiken Cyperns första president. Hans enkla hem har nu gjorts till ett museum.

Vävmuseet

Byn Fýti, 27 km nordost om Pafos
Tfn +357 99824544 och +357 26732782

Byn Fýti har varit känd för sin speciella vävteknik sedan medeltiden. Textilierna som tillverkas i denna by kallas *Fithkiotika* och är något alldeles extra med sina varierade mönster och kraftiga färger. På museet kan man se olika exempel på sådana textilier samt även få en inblick i hur tillverknigen går till.

Panagia Chryseleousa-kyrkan

Byn Polémi, 18 km nordost om Pafos

Detta är ett komplex med två kyrkor, varav den äldsta är en korskupolkyrka som kan vara från 1100-talet. På 1700-talet tillfogades en tunnvalvd kyrka där det nu finns fina bevarade ikoner ända från 1500-talet.

Klostret Panagia tou Sinti

I närheten av byn Pentalia, 31 km nordost om Pafos

Detta är ett övergivet kloster på floden Xeros strand. Klosters mellersta del är från 1500-talet och i bra skick. Detta anses vara en av de viktigaste byggnaderna från den venetianska perioden. År 1997 tilldelades klostret Europa Nostra-priset för restaurerings- och konserveringsarbetet.

Panagia Chryseleousa-kyrkan

Byn Émpa, 3 km norr om Pafos

Detta är egentligen två kombinerade kyrkor. Den östra delen är byggd på 1100-talet, eventuellt ovanpå ruinerna efter en tidig kristen basilika, och är utformad som en korskupolkyrka.

På 1200-talet byggdes kyrkan ut västerut och det lades till ytterligare en korskupolkyrka. Inne i kyrkan finns sällsynta freskomålningar från 1100-, 1200- 1400- och 1500-talet.

Förhistorisk bosättning vid Lemba

Byn Lemba, 5 km norr om Pafos

Vid utgrävningar i byn Lemba har man hittat en viktig bosättning från kopparstenåldern. I närheten av utgrävningen har man gjort rekonstruktioner av fem hus från den här perioden genom att använda samma byggmaterial och byggmetoder som på kopparstenåldern (3 900–2 500 f.Kr.). Denna kopparstenåldersbosättning ingår i Afrodites kulturella rundtur.

Agios Georgios-basilikorna i Pégeia

Byn Pégeia 11 km norr om Pafos

Cirka 4,5 km från byn Pégeia, i närheten av den lilla fiskehamnen, ligger ruinerna efter två tidiga kristna basilikor med mycket intressanta mosaikgolv med avbildningar av djur. Här måste det ha funnits en viktig tidig kristen bosättning. I närheten finns romerska gravkammare som har huggits ut ur klippan.

De arkeologiska utgrävningarna i Maa Paleokastro – museum

*Coral Bay, 9 km från Pafos
Tfn +357 97883968*

Vid de arkeologiska utgrävningarna har man hittat en mindre bosättning från cirka 1 100-talet f.Kr. (slutet av den sena bronsåldern). Enligt arkeologerna omnämndes denna bosättning som "koloni" av de första akajerna (mykenerna) som flyttade till Cypern cirka 1 200 f.Kr. efter de mykenska kungarikernas fall på det grekiska fastlandet. Den lilla museet med dess ovanliga arkitektur är ritat av Andrea Bruno, framstående arkitekt och professor vid universitet i Turin. På museet kan man se hur ön koloniserades av grekerna.

Pégeias springvatten

Pégeias fina springvatten, som har besjungs i många folksånger, står på byns vackra, stenlagda torg.

FLER PLATSER ATT UTFORSKA

Steni-museet över bylivet

40 km nordost om Pafos
Tfn +357 99625004 och +357 26352143

Museet är tillägnat alla de män, kvinnor och barn som har bott i byn Steni någon gång under de svåra, utmanande åren från byns grundande och fram till andra världskrigets slut. På museet har man bland annat gjort realistiska iscensättningar som visar hur det går till att väva på vävstol eller plöja. Dessutom visas här verktyg och utrustning, olika former av hantverk, köksutrustning, grytor och krukor samt traditionella kläder.

Byn Choúlou

22 km nordost om Pafos

På medeltiden var detta en välkänd feodal by som förknippas med den populära cypriotiska folksången *Arodafnousa*. I byn finns följande betydelsefulla kyrkor: Panagia Pantanassa med freskomålningar från 1500-talet, det bysantinska kapellet Agios Georgios och 1200-talskapellet Agios Theodoros.

Agios Kirykos och Agia Ioulitti-kyrkan

Byn Letymvou, 16 km nordost om Pafos

Detta är en korskupolkyrka från 1100-talet som har byggts till ett flertal gånger, särskilt under 1400-talet. Här finns några få bevarade fragment av freskomålningar från 1100-talet, men de flesta målningarna är från 1400-talet.

Episkopís miljö- informationscenter

Byn Episkopí
Tfn +357 26642234

Episkopís miljöinformationscenter ligger i utkanten av byn Episkopí i Pafos. I utställningslokalen får besökaren information om områdets geologi, flora och fauna genom fotografiskt material av hög kvalitet samt pekskärmar och tittskåp i olika format. Centret är omgivet av en botanisk trädgård, där områdets viktigare växter finns indelade i olika tematiska grupper (inhemska växter, lökväxter, sällsynta växter).

Pólís

37 km norr om Pafos

Den lilla staden Pólís ligger på samma plats som den antika stadsstaten Marion, som var ett viktigt handelscentrum under de klassiska och hellenistiska perioderna, med nära band till Aten. Under den hellenistiska perioden och romartiden döptes Marion om till Arsinoe. Pólís är numera en populär badort, men den traditionella stadskärnan är fortfarande väl värd att se: staden har behållit både sin skönhet och många av sina traditionella byggnader.

1. Agios Andronikos-kyrkan

Denna välvda kyrka, som ligger mitt i Pólís, är från 1500-talet och har freskomålningar från samma period. Under den osmanska perioden omvandlades kyrkan till moské. På den norra sidan lades det till ett annex och freskomålningarna täcktes över. Dessa har nu nyligen tagits fram på nytt. Andra kyrkor i regionen är t.ex. 1500-talskyrkan Agia Aikaterini i byn Kritou Tera och 1400-talskyrkan Panagia Horteni i byn Pelathousa.

2. Pólís arkeologiska museum för Marion/Arsinoe

+35726322755

På detta museum finns en intressant samling av antika fynd som har hittats i detta område där den antika stadsstaten Marion-Arsinoe en gång låg. Museet ingår i Afrodites kulturella undtur.

"Afrodites bad" i Akámas

Akámas-regionen i närheten av Pólís, 48 km norr om Pafos

Cyperns nordvästra halvö heter Akámas och är en vild och obebodd region med fantastisk natur och mycket fina stränder. Halvön beräknas inom kort utses till nationalpark.

Området är uppkallat efter den atenske krigaren Akamantas, som var son till Theseus och kom hit efter trojanska kriget. Här finns en unik biologisk mångfald liksom unika habitat och ekosystem. Här kan man se nästan alla geologiska formationer som finns på ön – från trånnga, djupa dalgångar, grottor och småöar till klyftor – och över 500 olika typer av växter. Halvön korsas av en rad olika naturstigar som går genom orörda områden präglade av en rå skönhet. Området är idealiskt för den som gillar att vandra och cykla och det kristallklara vattnet är underbart att dyka och simma i.

Afrodites bad är ett område i Akámas mellan Pólís och Kap Arnauti. Det har fått sitt namn efter en liten grotta som skuggas av ett gammalt fikonträd. Enligt legenden var det här gudinnan Afrodite brukade bada och det var också här hon träffade sin älskare Adonis. Platsen ingår i Afrodites kulturella rundtur.

Bysantinska museet i Arsinoe

*Arsinoes biskopspalats, byn Peristeróna 44 km norr om Pafos, 9 km sydost om Pólís
Tfn +357 26352515*

Museet ligger i Arsinoes heliga biskopspalats. Här finns en av de största samlingarna av ikoner från 1200-talet och fram till 1800-talet, träsnidade kyrkoföremål, lokala och importerade artefakter av silver och andra metaller samt lokala textilier. Utställningen omfattar även sällsynta böcker och manuskript.

Káto Pýrgos

Cirka 100 km från Pafos

Káto Pýrgos är en liten by i Tylliria-området norr om Pafos. Den ligger på Troodos-bergens utlöpare och härifrån har man en fantastisk havsutsikt.

Káto Pýrgos är en av Cyperns få kvarvarande byar som har behållit sin naturliga skönhet och har praktiskt taget orörd natur. Detta är en bra plats att utgå från för den som gillar fiske och vandringsturer. Káto Pýrgos har en lång historia och ett rikt kulturarv, så här finns också många monument, kapell och kyrkor. Av särskilt intresse är jungfru Marias kapell Galoktisti, som är byggt med mjölk i stället för vatten omkring 1100- och 1300-talet.

Visste du att den geologiska formationen Kap Greco är från yngre krittid och alltså är mellan 84 och 75 miljoner år gammal?

*På Cyperns östkust,
i den fria delen av
regionen Ammochostos,
tar de gyllene sand-
stränderna aldrig slut*

Ammochostos (Famagusta)

På Cyperns östkust, i den fria delen av regionen Ammochostos (Famagusta), tar de gyllene sandstränderna aldrig slut. De populära semesterorterna Ayia Napa och Paralimni-Protaras är ett verkligt paradiset för den som älskar hav, vattensport och nattliv. Men området har betydligt mer att bjuda på. Längre in i landet kan man även beundra flera bysantinska och frankiska monument och museer. Det magiska landskapet var en inspirationskälla för den grekiska nobelpristagaren, poeten Giorgos Seferis. Till det som är värt att se hör det medeltida klostret mitt i Ayia Napa, de otaliga väderkvarnarna på de vidsträckta fälten och de många bysantinska kyrkorna i Paralimni-Protaras-regionen och de omkringliggande byarna.

Regionen är öns främsta potatisproducerande område och är känd som *Kokkinochoria*, vilket betyder "den röda jordens byar", på grund av den bördiga röda jorden. Byarna i detta område är också kända för sina diktare och folksångare, som anses vara öns bästa.

Ayia Napas kloster

Detta imponerande medeltida kloster, som är tillägnat "vår fru av skogarna", ligger mitt i Ayia Napa omgivet av en hög mur. Dess kyrka från 1500-talet ligger delvis under jord och är inhuggen i klippan. Framför den södra porten växer ett gammalt mullbärsträd som tros vara över 600 år gammalt.

Tfn +357 23816366

Det främsta syftet med Thalassa-museet är att visa på havets betydelse för öns historia och hur det har påverkat ön genom tiderna. Museets utställningar omfattar hela perioden från stenåldern fram till historisk tid och nutid. Här kan man bland annat se ben och kranier av cypriotiska pygmédjur, ett grekiskt handelsfartyg från 300-talet f.Kr. (originalet hittades utanför Kyreneias kust) samt cypriotiska fornlämningar och uppstoppade havsdjur.

De arkeologiska utgrävningarna i Makronisos

De arkeologiska utgrävningarna i Makronisos är en gravplats från den hellenistiska perioden och romartiden. Här finns 19 underjordiska gravkammare.

De har alla en rektangulär skåra i mitten som ligger lite lägre än golvet samt tre bänkar vid sidan av kammaren.

Thalassa – museet i Ayia Napa

Kriou Nerou 14

Ayia Napas skulpturpark med Medelhavsväxter, kaktusar och suckulenter

Skulpturparken och den intilliggande kaktusparken ligger precis vid korsningen mellan Kap Greco och Kriou Nerou. I de här vackra parkerna vandrar man gärna omkring en stund – panoramautsikten är dessutom

vidunderlig. Skulpturparken har en stor samling verk av över 50 konstnärer från hela världen och parken med Medelhavsväxter, kaktusar och succulenter är ett pågående projekt för att visa upp olika kaktusar och andra växtsorter som klarar torka.

Cape Greco nationalpark

I Cape Greco-området tror man att det en gång fanns ett tempel som var tillägnat Afrodite. Cape Greco nationalpark är ett unikt, naturskönt område där man kan beundra magnifika klippformationer. Här kan man hitta många av de 50 olika orkidéarter som växer på ön, liksom liljor och krokus. Den lokala naturstigen förbinder området med Afrodites kulturella rundtur.

Havsgrottor (Cape Greco)

Havsgrottorna längs kusten vid Ayia Napa finns hela vägen runt Cape Grecos nationalpark och är mycket populära för dem som gillar att snorkla, fiska eller är modiga nog att dyka från klipporna. Vattnet kring denna klippiga kust är kristallklart och det finns många möjligheter att undersöka grottorna på närmare håll när tidvattnet står lågt.

Paralimni

Ända sedan staden Ammochostos (Famagusta) ockuperades av turkiska trupper 1974 har denna mindre ort varit distriktets tillfälliga administrativa centrum. Här finns en intressant tvåskeppig kyrka som är tillägnad jungfru Maria och utsmyckad med ovanliga porslinsplattor från 1700-talet. Ett litet kyrkomuseum ligger i en del av kyrkan som är ända från 1200-talet. Det finns flera andra intressanta kyrkor i Paralimni-området.

Traditionellt hem i Paralimni

Det traditionella hemmet i Paralimni ligger i ett hus som är från början av 1800-talet och renoverades 2010. Huset har sex rum och en stor innergård. Utställningarna visar hur det var att bo på landet på Cypern under 1800-talet. Alla utställningsföremål har en koppling till invånarnas vardag, så här kan man få se jordbruksredskap, traditionella hushållsföremål och möbler.

Friluftsmuseum för folkkonst

Friluftsmuseet ligger mittemot det traditionella hemmet och här kan man få en bild av områdets traditionella yrkeskategorier: t.ex. möbelsnickare och skomakare, timmerman, skräddare, smed, byggare, barberare, skulptör, fiskare och lantbrukare.

Derýneias folkkonstmuseum

Demetri Liperti 2
Tfn +357 23740353

Derýneias folkkonstmuseum ligger i en vacker gammal byggnad som även används i samband med borgerliga vigslar.

Museisamlingen omfattar folkkonst från de senaste århundradena.

Byn Sotira

Sotira var en viktig by under bysantinsk tid. I byn finns fem bysantinska kyrkor som är intressanta på grund av sin arkitektur och vackra murstruktur. Agios Mamas-kyrkan ligger i östra delen av byn och byggdes i början av 1500-talet. De flesta av kyrkans freskomålningar är också från 1500-talet. Ungefär en kilometer västerut står Panagia Chordakion-kyrkan som är byggd i form av ett kors samt de båda kyrkorna

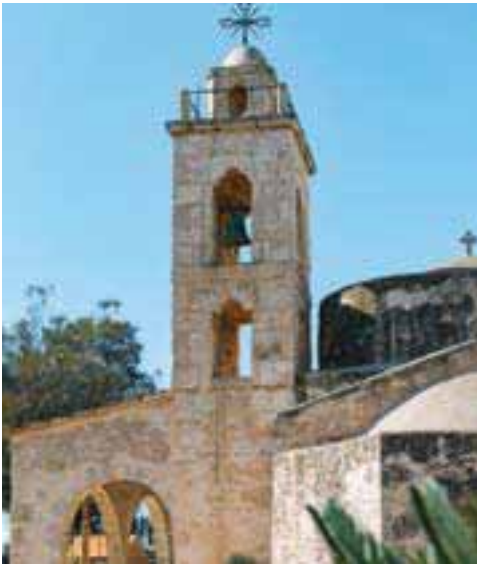

Agios Georgios Chordakion och Agios Theodoros (där endast förhallen är bevarad). Mitt i byn finns Metamorfosis tou Sotiros-kyrkan (Frälsarens förvandling) från 1200–1500-talen, med utsökta exempel på konst från perioden efter Komnenos-epoken (tidigt 1200-tal).

Kyrkomuseet

9 km norr om Ayia Napa
För besök, ring +357 23823932

Det gamla Agios Georgios-kapellet har byggts om till ett museum där det finns en liten men betydande samling kyrkoartefakter och ikoner, däribland en 1400-talsikon av Jesus.

Byn Liopétri

13 km väster om Ayia Napa

I byn Liopétri finns en 1500-talskyrka tillägnad jungfru Maria samt 1400-talskyrkan Agios Andronikos som har en åttkantig kupol och rester efter freskomålningar i absiden. I Liopétri finns en stark korgflätningstradition. Nästan mitt i byn ligger en lada. Härifrån fördes en långvarig strid mot brittiska trupper den 2 september 1958. Detta är nu ett av de mest vördade minnesmärkena från frihetskampen 1955–1959.

Potamos Liopetriou

15 km väster om Ayia Napa

Potamos flodmyrning är ett idylliskt fiskeområde. I närheten finns också lämningarna efter ett venetianskt vaktorn.

Arthur Rimbaud, den franske poeten vars verk hade stor inverkan på surrealisterna (1854–1891), arbetade i detta område i början av 1880-talet.

Byn Avgórou

20 km nordväst om Ayia Napa

I Avgórou finns många bysantinska och postbysantinska kyrkor. Byns huvudkyrka är tillägnad helgonen Petrus och Paulus. I kyrkan

finns två dubbelsidiga 1600-talsikoner, en av Sankt Görän och en av Johannes Döparen. Kyrkan har även en ikon av Jesus från 1629. I byn finns även kapellen Agios Georgios och Agios Georgios Teratsiotis.

Etnografiska museet

Leoforos Karyon 52

Tfn +357 2392334

Avgórous etnografiska museum ligger i ett gammalt tvåvåningshus. Här kan man se hur tidigare generationer levde i området.

Byn Xylofagou

14 km väster om Ayia Napa

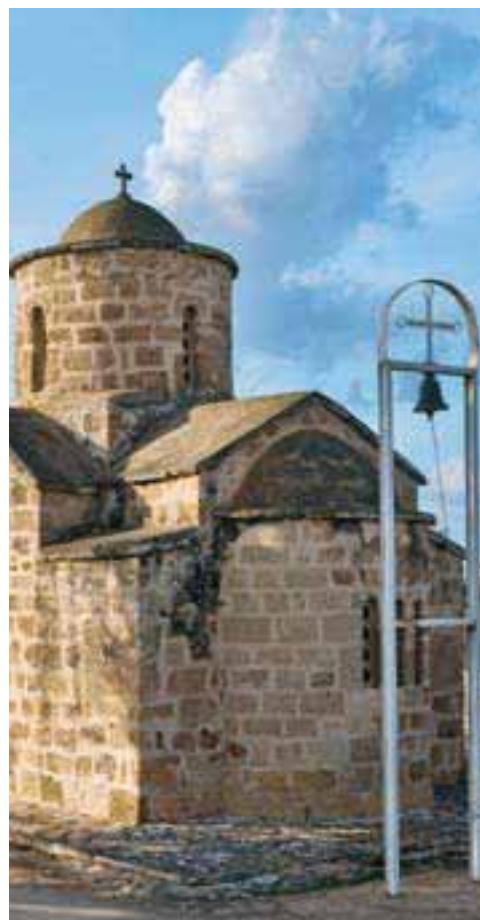

Bykyrkan Agios Georgios uppfördes och utsmyckades i slutet av 1400-talet. En ny ikonvägg byggdes 1770 och längre fram gjordes kyrkan om till kloster. "Förkunnelsen" och "Jesu födelse" är två av kyrkans viktigaste freskomålningar.

Byn Frénaros

12 km nordväst om Ayia Napa

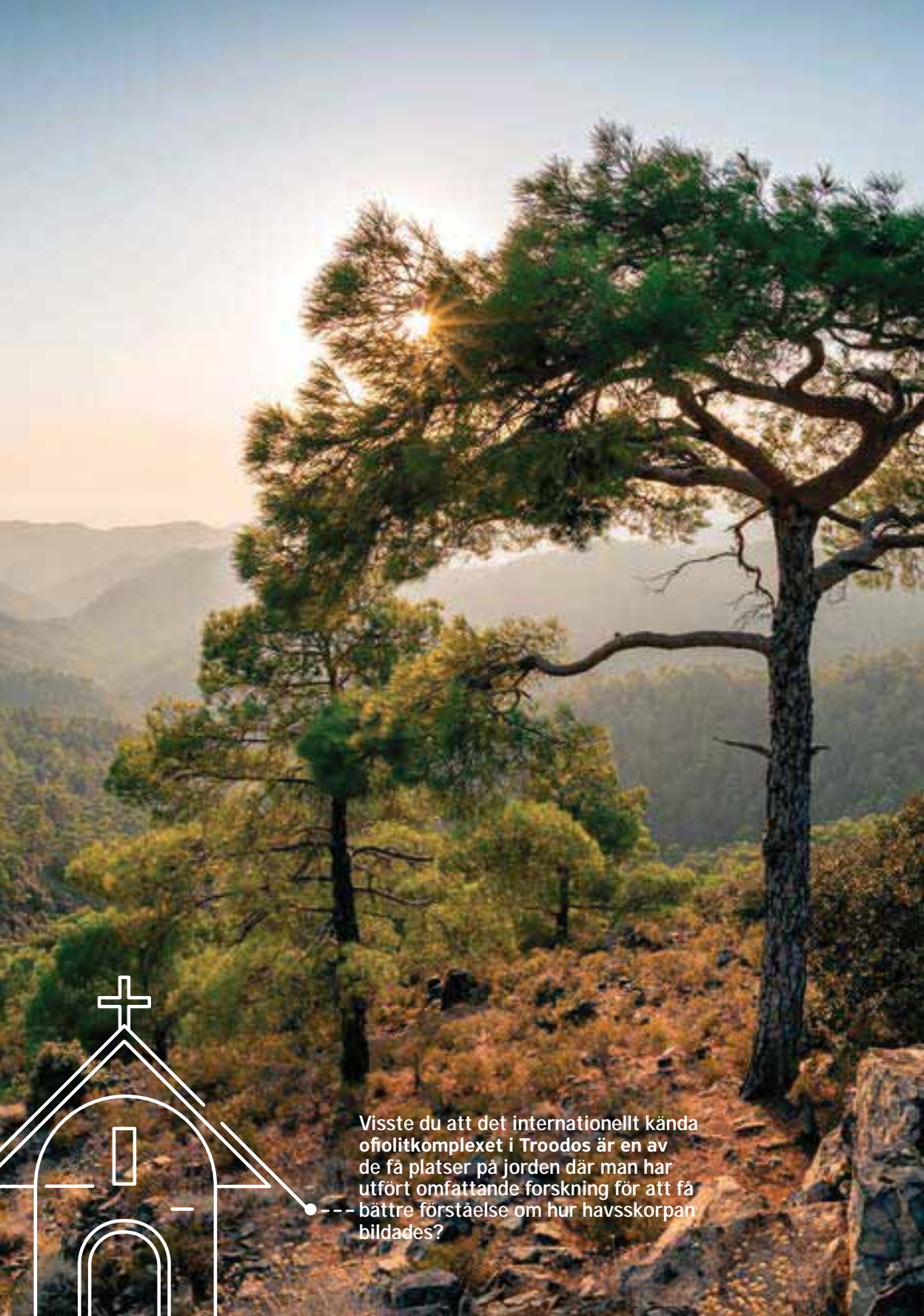
I byn Frénaros finns ett antal mindre bysantinska kyrkor, bland annat kyrkorna Archangelos Michael och Agios Andronikos som är från 1100-talet. Intressant är även 1400-talskyrkan Agia Marina som innehåller freskomålningar av olika konstnärer. Endast ett fåtal av freskomålningarna går fortfarande att se.

Visste du att det internationellt kända ofolikt-komplexet i Troodos är en av de få platser på jorden där man har utfört omfattande forskning för att få bättre förståelse om hur havsskorpan bildades?

Troodos

*Tio bysantinska kyrkor
i Troodosbergen
finns med på Unescos
världsarvslista*

Tio bysantinska kyrkor i Troodos-bergen finns med på Unescos världsarvslista: Stavros tou Agiasmati vid Platanistása, Panagia tou Araka vid Lagouderá, Timios Stavros vid Peléndri, Agios Nikolaos tis Stegis vid Kakopetria, Panagia Podithou vid Galata, Panagia Asinou vid Nikítári, Agios Ioannis Lambadistis vid Kalopanagiótis, Panagia vid Moutoullás, Archangelos Michael vid Pedoulás och Metamorfosis tou Sotiros vid Palaichori.

Klostret Agios Ioannis Lampadistis

Kyrkan Stavros tou Agiasmati – byn Platanistása

48 km sydväst om Lefkosia, 15 km från Agrós, 30 km från vägen mellan Lefkosia och Astromeritis, till vänster före byn Peristeróna (Oroúnta–Káto Moní–Platanistása)
Tfn +357 22652090 och +357 99677216

Den välkända världsarvskyrkan Stavros tou Agiasmati ligger cirka 3 km utanför byn Platanistása. Här finns den mest fullständiga cykeln av freskomålningar från den senare delen av 1400-talet.

de båda kyrkorna Asinou och Agios Nikolaos tis Stegis, anses vara några av Cyperns viktigaste bysantinska kyrkor. Besökare som vill se freskomålningarna kan be prästen i det närliggande klostret att öppna kyrkan och följa med in.

Kyrkan Panagia tou Araka – byn Lagouderá

56 km sydväst om Lefkosia, 15 km från byn Agrós eller sväng av från vägen mellan Kakopetria, Troodos och Lemesos
(Karvounas-korsningen)
Tfn +357 99557369

1 100-talskyrkan Panagia tou Araka finns med på Unescos världsarvslista. Här finns några riktigt fina freskomålningar i sen Komnenos-stil (1192), helt i klass med de målningar man kan se i Grekland, Ryssland och på Balkan. Stavros tou Agiasmati, liksom

Kyrkan Timios Stavros – byn Peléndri

42,5 km norr om Lemesos, sväng av från vägen mellan Trimiklini och Lemesos
Tfn +357 99909393

Byn Peléndri tillhörde en gång i tiden Jean de Lusignan, son till den cypriske kungen Hugo IV av Lusignan-ätten. Det finns två intressanta kyrkor i byn. Den ena är 1300-talskyrkan Timios Stavros med fantastiska freskomålningar från Palaiologos tid och andra epoker. Den finns med på Unescos världsarvslista.

Kyrkan Panagia Podithou – byn Galata

58 km sydväst om Lefkosia
För besök, ring +357 99671776 eller +357
99720918

I närheten ligger Panagia Podithou-kyrkan, som en gång tillhörde ett kloster. Kyrkan byggdes 1502. Dess freskomålningar är av italiensk-bysantinsk stil, en stil som började synas på ön mot slutet av 1400-talet. Kyrkan finns med på Unescos världsarvslista.

Kyrkan Agios Nikolaos tis Stegis – byn Kakopetria

5 km från byn Kakopetria
Tfn +357 99484423 och +357 22922583

Kyrkan Agios Nikolaos tis Stegis (Sankt Nikolaus av taket) ligger cirka 2,5 km från Kakopetria. Den tillhörde en gång ett klosterkomplex. Den är helt täckt av freskomålningar från 1000-talet till 1600-talet och anses vara en av Cyperns mest intressanta kyrkor. Den har fått sitt namn av det sluttande trätaket. Kyrkan finns med på Unescos världsarvslista.

Kyrkan Panagia Asinou – byn Nikitári

48 km väster om Lefkosia, byn Nikitári
Tfn +357 99830329 och +357 22852534

Kyrkan Panagia Asinou finns med på Unescos världsarvslista. Denna lilla kyrka, som är tillägnad jungfrun av Phorbia, har freskomålningar från 1100-talet till 1600-talet som anses vara några av de vackraste på Cypern. Den är uppkallad efter den grekiska staden Asine som fanns på 1000-talet f.Kr.

Kyrkan Agios Ioannis Lampadistis – byn Kalopanagiótis

69 km från Lefkosia
Tfn +357 22953460

Den pittoreska byn Kalopanagiótis är känd för sina hälsobringande svavelkällor samt för kyrkan Agios Ioannis Lampadistis.

Kyrkan Agios Ioannis Lampadistis och Bysantinska museet

Kyrkan var ursprungligen ett kloster och är egentligen ett komplex bestående av tre olika kyrkor: Agios Irakleidios, Agios Ioannis

Lampadistis och ett romanskt kapell – allt under ett enda sluttande tak. Kyrkan finns med på Unescos världsarvslista.

Agios Irakleidios-kyrkan byggdes på 1000-talet, men dess freskomålningar är från 1200- och 1500-talet. Särskilt intressant är kyrkans ”templon”, en bildvägg täckt med olika figurer, däribland ett heraldiskt Lusignan-lejon och en bysantinsk örn.

Kyrkan Agios Ioannis Lampadistis byggdes 1731. Helgonets grav från 1100-talet finns under den smala nordöstra valvbågen och hans kranium vilar i en nisch. Ikonen av Lampadistis är från 1543. I närheten av kyrkan ligger ett mycket intressant bysantinskt museum. Det romanska kapellet har den mest kompletta serien av italiensk-bysantinska freskomålningar på Cypern.

Kyrkan Panagia –byn Moutoullás

73,5 km från Lefkosia
För besök, ring tfn +357 97733480 eller +357 22952677

Det lilla 1200-talskapellet Panagia tou Moutoulla har ett brant sluttande trätak och freskomålningar från 1280.

Den finns med på Unescos världsarvslista. Byn Moutoullás är även känd för sin tradition av träsnidade skålar.

Kyrkan Archangelos Michael – byn Pedoulás

Tfn +357 99112352

Den målade Archangelos Michael-kyrkan ligger i den nedre delen av byn.

Den finns med på Unescos världsarvslista och dateras till 1474. Den har Troodos-kyrkornas typiska sluttande trätak.

Freskomålningarna är i den lokala postbysantinska stil som utvecklades före det venetianska styret.

Metamorfosis tou Sotiros-kyrkan –byn Palaichori

Tfn +357 99974230 och +357 99793362

Kyrkan finns med på Unescos världsarvslista och är ett tidigt 1500-talskapell som ligger på en höjd med utsikt över byn. Invändigt är den helt målad med en av de mest fulländade serierna freskomålningar från postbysantinsk tid.

Den bysantinska rundturen

Besök Cyperns berömda bysantinska kyrkor och upplev deras unika ikoner och utsökta freskomålningar.

Tio av dessa kyrkor finns med på Unescos världsarvslista. Kyrkorna ligger utspridda i regionerna Marathasa, Solea och Pitsilia i Troodos-bergen och utgör en imponerande syn där de står i den natursköna omgivningen bland pinjeträd och väldoftande växter.

Pitsilia

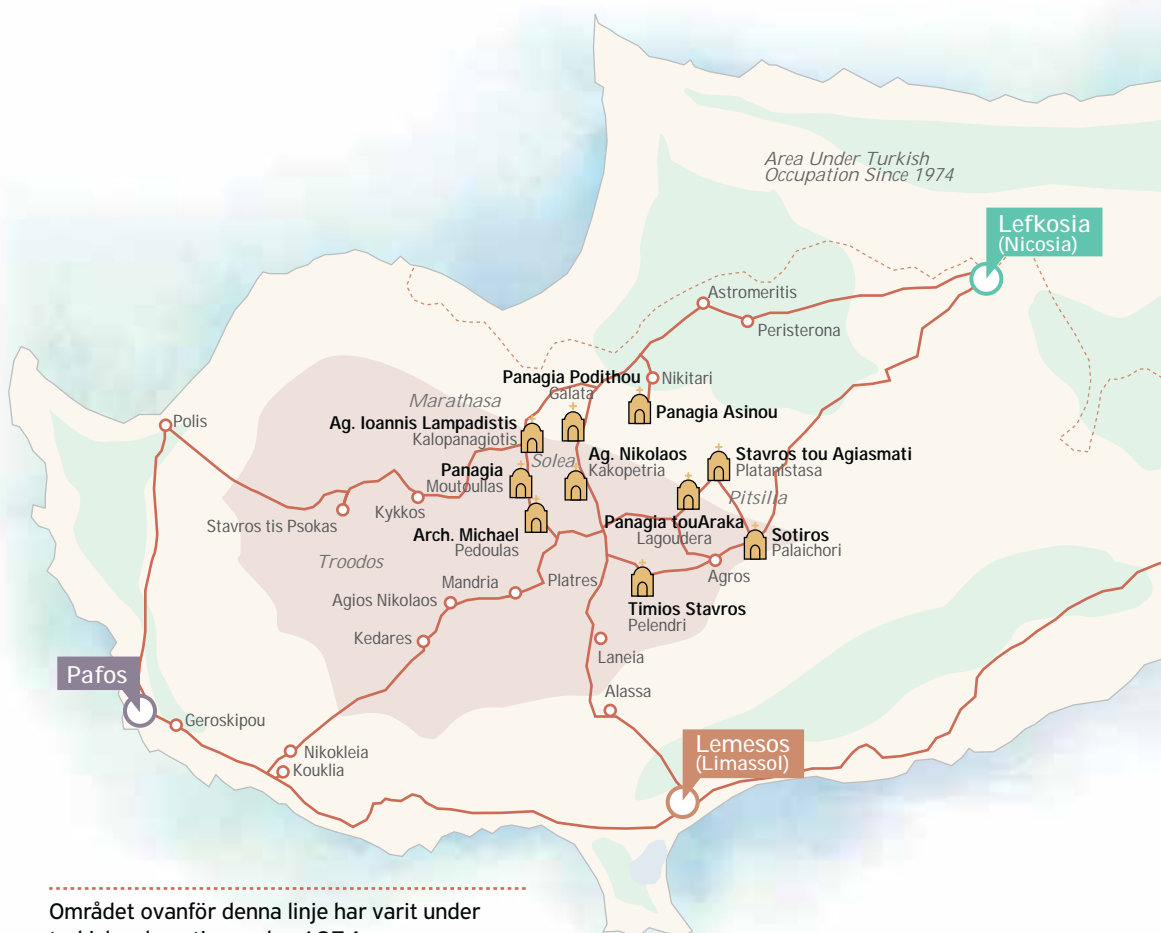
1. Stavros tou Agiasmati – byn Platanistása
2. Metamorfosis tou Sotiros – byn Palaichori
3. Timios Stavros – byn Peléndri
4. Panagia tou Araka – byn Lagouderá

Solea

5. Agios Nikolaos tis Stegis – byn Kakopetria
6. Panagia Podithou – byn Galata
7. Panagia Asinou – byn Nikitári

Marathasa

8. Agios Ioannis Lambadistis – byn Kalopanagiótis
9. Panagia – byn Moutoullás
10. Archangelos Michael – byn Pedoulás

Området ovanför denna linje har varit under turkisk ockupation sedan 1974

Troodosregionen

De imponerande Troodos-bergens högsta topp ligger 1 951 meter över havet. Bergskedjan breder ut sig över större delen av södra och västra Cypern. I denna rofyllda region är det skönt att söka svalka sommartid och ge sig ut på långa promenader bland idylliska pinjeträd och väldoftande växter. Under vintermånaderna kan snön bli liggande, särskilt på den högsta bergstoppen Olympos och då har man goda möjligheter till skidåkning och andra vintersporter.

Upe i Troodos-bergen ligger några av öns allra vackraste semesterorter med porlande bergsbäckar, bysantinska kloster och pittoreska byar som har byggts på terrasser utmed bergssidorna. Troodos-området har varit känt för sina värdefulla gruvfyndigheter sedan antiken. Under bysantinsk tid blev det ett viktigt konstcentrum när munkar och helt vanliga invånare byggde kyrkor och kloster på behörigt avstånd från kustområdena som hotades av arabernas härjningar. I samarbete med skogsdepartementet har Cyperns turistkontor gett ut en skrift med information om olika naturstig och många av dessa finns i Troodos-området. Utöver Machairas-regionen i öst och Troodos-regionen som omger den högsta bergstoppen Olympos (1 951 m) finns det fyra andra olika regioner i Troodos-bergen, var och en med sin karaktär och charm: Pitsilia-området öster om berget Olympos, Solea-dalen i norr, Marathasa-dalen i väst och Krasochoria-regionen i söder (den nordvästra delen av Lemesos-distriktet).

Troodos besökscenter Miljöinformation

*42 km norr om Lemesos, Troodos besökscenter
(miljöinformation)
Plateia Troodos
Tfn +357 25420145*

Troodos besökscenter ligger 200 m väster om Plateia Troodos. Det är öns första i sitt slag och tillhandahåller information om Troodos nationalpark, dess betydelse för regionens utveckling, tillgängliga faciliteter och aktiviteter samt information om bergens natur och miljö i största allmänhet. I centrets receptionsområde kan besökaren få information om Troodos-bergens geologi, flora och fauna. Från byggnaden kommer man också direkt till en naturstig där man kan se olika växter och klippformationer som är vanligt förekommande i regionen.

Troodos geopark

*Byn Amíantos
Tfn +357 22952043 och +357 22952004*

Geoparkens besökscenter ligger i den gamla asbestgruvan (Amíantos-gruvan) i ett område som har haft enormt stor historisk betydelse. Här finns nu en fantastisk botanisk trädgård där man kan få information om områdets växtlighet samt en fröbank för inhemska växtsorter och olika saker som påminner om gruvverksamheten och det samhälle som en gång blomstrade här. Geoparkens besökscenter ligger i en nyrestaurerad grundskola som en

gång tillhörde den övergivna gruvan. Byggnaden är ett fint exempel på arkitektur med olika historiska särdrag.

Amíantos botaniska trädgård

Cyperns skogsdepartement har följt i spåren efter Theofrastos, som anses vara botanikens fader, och har nu anlagt Troodos botaniska trädgård i byn Amíantos. Trädgården ligger på den gamla asbestgruvans område längs vägen mellan Karvounas och Troodos, 1 400 meter över havet. Området ingår i Cyperns Natura 2000-nätverk av skyddade områden samt är dessutom medlem i Botanic Gardens Conservation International (BGCI). Detta är en av tre botaniska trädgårdar som har anlagts av skogsdepartementet på Cypern: de andra båda ligger vid Athalassa (Lefkosia) och Akámas (Afrödites bad). Skogsdepartementet

invigde Amíantos botaniska trädgård 2004 och arbetar fortlopande med att komplettera området med nya växtsorter samt olika sektioner och tjänster. I trädgården finns i dag cirka 250 växtarter. Det handlar både om vanliga, sällsynta och utrotningshotade växtarter.

Byn/semesterorten Plátres

37 km nordväst om Lemesos

Byn Plátres är Lemesos-distriktets största och elegantaste semesterort uppe i bergen. Plátres är ett populärt utflyktsmål och en plats dit man gärna söker sig för att komma undan den intensiva sommarvärmen. Områdets skönhet har förevigats i en dikt av den grekiske nobelpristagaren Giorgis Seferis.

Mesa Potamos-klostret i närheten av Plátres ligger vid ett litet vattenfall i ett naturskönt område och är bara ett av flera exempel på attraktionerna i området.

Vattenfall

Millomeris-vattenfallet

Detta 15 meter höga vattenfall ligger lättillgängligt, bara en kilometer från Plátres. Om du vill gå en lätt promenad med ett vattenfall som slutdestination kan du börja vid Plátres, gå cirka en kilometer genom naturen för att sedan komma till Millomeris. Vill du göra det ännu

lättare för dig går du bara nedför en trappa som tar dig raka vägen till vattenfallet, som möter dig med forsande vatten och grönskande natur.

Kalidonia-vattenfallet

Vattenfallet Kalidonia ligger alldeles i närheten av byn Plátres och är ett 12 meter högt vattenfall. Det ligger omgivet av frodig grönska mitt i skogen och är verkligen en upplevelse . Du kan ta dig till vattenfallet genom att följa en rak naturstig: antingen tar du stigen nedåt från Plátres mot vattenfallet eller också följer du stigen uppåt. Man måste ha rätt bra kondition för att klara den här naturstigen och se vattenfallen, men det finns en genväg: en tjugominuterspromenad via vägen Aedonion och förbi forellodlingen i Pano Plátres.

Byn Peléndri

Panagia Katholiki-kyrkan mitt i byn är från början av 1500-talet och har freskomålningar i italiensk-bysantinsk stil.

Pitsilia

26 km norr om Lemesos

Regionen öster om berget Olympos heter Pitsilia och här finns cirka 40 byar. De högsta topparna är Madari (1 612 m) och Papoutsas (1 554 m). De pittoreska byarna, som smyger sig utmed bergssidan mellan vinodlingar eller döljer sig nere i dalgången, har bevarat mycket av sin traditionella charm. De omkringliggande kullarna och dalarna är fulla av vinrankor, mandelträd, hasselnötsträd, valnötsträd och andra typer av fruktträd. Det varierade landskapet med skiftande färger och former, de gamla kyrkorna och kapellen samt lokalinvånarnas varma gästfrihet gör Pitsilia-regionen till en av Cyperns allra vackraste regioner. Man kan komma till Pitsilia-området via Lemesos eller Lefkosia.

Från Lemesos: Vägen mellan Lemesos, Gerasa, Ágios Theódoros och Agrós eller vägen mellan Lemesos, Trimíklini, Peléndri och Agrós.

Från Lefkosia: Ta vägen som går från Lefkosia till Agrós via Palaichori eller vägen från Lefkosia till Kyperounta via Kakopetria och Karvounas.

Byn Louvarás

39 km från Lemesos via Gerasa, vägen Agios Theodoros
För besök, ring tfn +357 993 18832

Mitt i byn ligger den lilla kyrkan Agios Mamas, som är byggd 1455 och utsmyckad med freskomålningar av konstnären Philipos Goul. I närheten av kyrkan finns en gammal olivpress som nyligen restaurerats.

Byn Agrós

39 km från Lemesos via Gerasa, Agios Theodoros-vägen

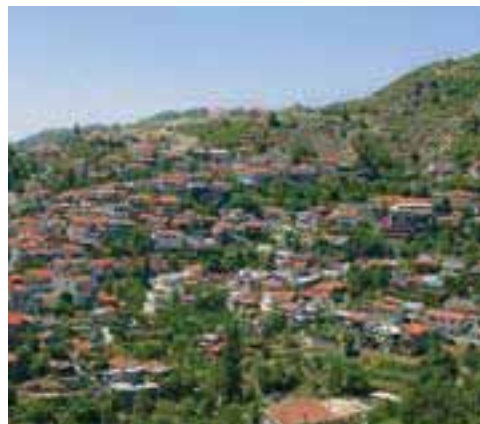
Agrós ligger i hjärtat av Pitsilia-regionen, i en vacker dal med torrt klimat och svala källor. Byn tilldelades sitt namn av fyrtio munkar som kom till Cypern från Mindre Asien under den bysantinska bildstriden (ikonoklasmen). De gav byn samma namn som platsen de hade lämnat bakom sig, Megas Agrós. På samma plats där 1800-talskyrkan Panagia Eleousa i bysantinsk stil står i dag låg en gång ett kloster som byggdes av munkar från Konstantinopel på 800-talet. I Agrós finns även ett ikonmuseum. Byn är känd för sina traditionella produkter, t.ex. väldoftande rosenvatten, *hiromeri* (rökt skinka), *loukanika* (kryddiga, rökta korvar) och *lountza* (rökt fläskfilé).

Byn Kyperounta

70 km från Lefkosia
Tfn +357 99409041
För besök, ring tfn +357 25813204

I Timios Stavros-kyrkan (Heligkorskyrkan) finns även kyrkomuseet med ikoner och religiösa föremål från bykyrkorna. Kyrkan har även en trädgård med lokala växter och örter.

Byn Palaichori

45 km från Lefkosia på vägen som går från Lefkosia till Lemesos via Agrós, 15 km från byn Agrós

Som namnet antyder (*palaio* betyder gammal) är detta en mycket gammal by. Byn omnämns i dokument från 1200-talet och man tror att kung Henrik II av Cypern gav den till tempelriddarna. Än i dag har vissa invånare latinskt klingande efternamn. I Panagia Chrysopantanassa-kyrkan från 1500-talet finns fantastiska freskomålningar.

Värt ett besök är även museet för den nationella frihetskampen, som ligger i ett hus som frihetskämparna från 1955–1959 använde som gömställe, liksom det monument tillägnat den cypriotiska modern varifrån man har en fin utsikt över hela regionen. Byn är känd för sin rökta skinka och kryddstarka korv.

Museum för det bysantinska kulturarvet

Tfn +357 99974230 och +357 99793362

Museet ligger i en restaurerad byggnad. Här visas bysantinska artefakter och ikoner från kyrkorna i Palaichori och närliggande byar. Föremålen är från 1100-talet fram till 1600-talet och omfattar silver- och bronsarbeten, träsniderier och textilier.

Byn Spilia

68 km sydväst om Lefkosia

Olivpress

Detta är en stenbyggnad med sluttande tak och ett enda rum, som restaurerades av kulturarvsdepartementet 1995. Olivpressen i trä från 1800-talet, olivkvarnen och kvarnstenarna är alla i mycket bra skick. I byggnaden visas olika verktyg som har använts

vid framställning av olivolja. Besökare kan be om att få nyckeln till olivpressen från byggnaden intill, som tillhör Association of Expatriates and Friends of Spilia-Kourdali.

Byn Kourdali

68,5 km sydväst om Lefkosia

Panagia Chrysokourdaliotissa-kyrkan

Detta är en treskeppad kyrka med brant sluttande tak och platt taktegel. Kyrkan byggdes på 1500-talet som kapell till ett kloster tillägnat jungfru Maria. Enligt grundstenen grundlades det av diakonen Ioannis Kourdalis. Freskomålningarna är från samma period och visar prov på västerländska influenser.

Ikonväggen är ett fint exempel på 1500- och 1600-talets träsnideri, med ikoner från samma period. De gamla kyrkbänkarna från 1500-talet är vackert träsnidade .

Solea-dalen

Den vackra Solea-dalen ligger längs huvudvägen mellan Lefkosia och Troodos (56 km från Lefkosia, 56 km från Lemesos via Káto Amíantos).

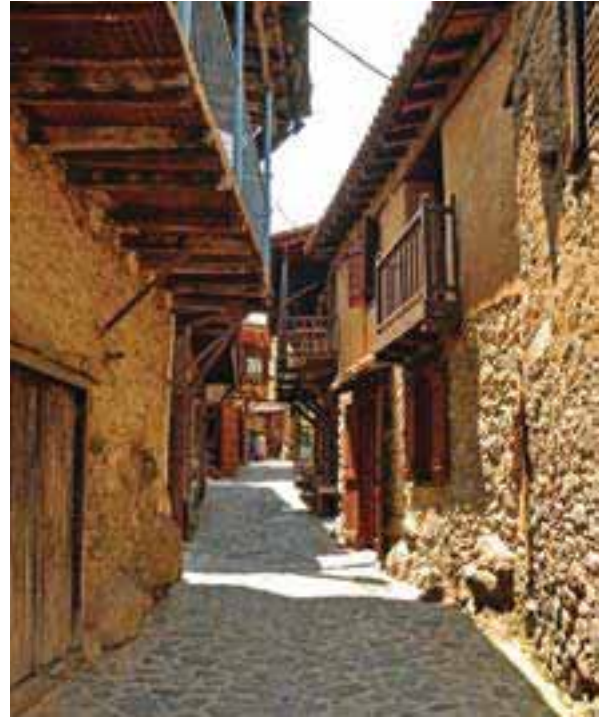
De pittoreska bergsbyarna Galata och Kakopetria är populära semesterorter med flera hotell och restauranger, men de har också behållit mycket av den traditionella arkitekturen. Båda byarna är kända för sina bysantinska kyrkor. Andra pittoreska byar i området är Evrýchou, Flasou och Korakou.

Byn Kakopetria

58 km sydväst om Lefkosia

Kakopetria är en populär semesterort som ligger uppe i bergen. Här finns ett vackert torg mitt i byn och många restaurerade traditionella byggnader.

En särskilt pittoresk del av byn har förklarats som kulturminne och här är de gamla husen omsorgsfullt restaurerade eller har byggts upp på nytt. I den lilla 1500-talskyrkan Panagia Theotokos kan man fortfarande se ungefär hälften av de ursprungliga freskomålningarna. Detsamma gäller för Agios Georgios Perachoritis. Denna kyrka ligger norr om byn och är från tidigt 1500-tal.

Byn Galata

58 km sydväst om Lefkosia
För besök, ring telefon +357 99671776
eller +357 99720918

Det finns tre målade kyrkor i och omkring byn Galata:

1. Archangelos Michael-kyrkan, även kallad Panagia Theotokos, är ett trätakskapell som ligger precis nedanför byn. Det är målat i den postbysantinska stil som är

typisk för början av 1500-talet.

2. Agios Sozomenos-kyrkan mitt i byn är från början av 1500-talet och har en komplett serie freskomålningar i postbysantinsk stil.
3. Den lilla Agia Paraskevi-kyrkan på den gamla vägen mellan Kakopetria och Galata har freskomålningar från 1514.

En annan plats som är värt ett besök är den gamla restaurerade krogen Hani Kalliana.

Byn Evrýchou

Cyperns järnvägsmuseum

Järnvägs museet ligger i den gamla järnvägsstationen i närheten av byn Evrýchou i Troodos-bergen. På museet visas

originaldokument, skisser, foton och olika föremål som rör Cyperns järnväg. På baksidan av museet har man byggt en plattform och en del av spåret med den ursprungliga rälsen. På gården visas en godsvagn samt en dressin som användes för att inspektera spåret.

Marathasa-dalen

Den bördiga Marathasa-dalen är känd för sina körsbärsträd och ligger på Troodos-bergens norra sluttningar. Här finns många pittoreska byar, t.ex. Kalopanagiótis, Moutoullás och Pedoulás. Från norr tar man sig hit via vägen mellan Lefkosia, Evrýchou och Troodos och från söder via vägen mellan Lemesos, Plátres och Prodromos.

Byn Pedoulás

78km sydväst om Lefkosia

Pedoulás är en semesterort som är känd för sina körsbär. I byn kan man besöka Archangelos Michael-kyrkan, det bysantinska museet och folkkonstmuseet.

Bysantinska museet

Tfn +357 22953636

Pedoulás bysantinska museum ligger några meter från kyrkan. Det byggdes i syfte att samla och bevara ikoner och artefakter ända från 1100-talet. Samtliga utställningsföremål kommer från kyrkor i regionen.

Folkkonstmuseet

Tfn +357 22952140 och +357 22952629

Utställningarna på folkkonstmuseet ger en inblick i Marathasa-byarnas levnadsförhållanden, seder, traditioner och historia. Här kan besökaren se traditionella föremål från bygden, t.ex. lokalt framställda kläder, träsnidade möbler och andra hushålls- och jordbruksföremål.

Kykkos-klostret och dess museum

91 km sydväst om Lefkosia, 13 km från byn Pedoulás
Tfn +357 22942742, +357 22942736

Kykkos är Cyperns mest kända och rikaste kloster. Det grundades 1100 och är tillägnat jungfru Maria. Här finns en av endast tre bevarade ikoner som tillskrivs Sankt Lukas. Den är försilvrad och ligger i ett skrin av sköldpaddsskal och pärlemor framför ikonväggen. Museet är en del av klostret och har en ovärderlig samling ikoner, heliga kärl, manuskript och cypriotiska antikviteter.

Cyperns förste president, ärkebiskop Makarios III, tjänstgjorde som novis här. Enligt sin önskan begravdes han i Throni, en naturskön plats tre kilometer väster om klostret.

Den 15 augusti och 8 september varje år anordnas religiösa festivaler (*panigiria*) på Kykkos-torget utanför klostret.

Trooditissa-klostret

42 km sydväst om Lemesos, 5 km nordväst om semesterort Plátres

Trooditissa-klostret är vackert beläget bland pinjeträden. Det grundades på 1200-talet, men den nuvarande kyrkan byggdes 1731. I kyrkan finns en ovärderlig bladsilverbelagd ikon av jungfru Maria som har förts hit från Mindre Asien. Klostret är stängt för allmänheten.

Karta över Afrodites kulturella rundtur

Följ i spåren efter Afrodite, kärlekens och skönhetsens gudinna enligt den grekiska mytologin och Cyperns beskyddarinna. Rundturen inriktas på arkeologiska platser som stod i centrum för Afrodite-kulten under antiken och omfattar bland annat Palaipafos (Kouklia), Amathus och Kítion. Flera av dessa platser har också kopplingar till andra attraktioner och museer där man kan se olika artefakter som rör gudinnan. Låt dig omsvepas av historia, kultur och mytologi och lär dig allt om Afrodites födelse och person, ritualerna i samband med hennes kult och de växter och snäckskal som förknippades med henne.

Området ovanför denna linje har varit under turkisk ockupation sedan 1974

Vägar

Karta över vinrundturer

Alla sju vinrundturerna är markerade med särskilda vägs skyltar som hjälper dig att hitta rätt!

1. Laona-Akamas

Vackra omgivningar och stränder samt pittoreska byar med ett rikt kulturarv och en lång vintradition.

2. Vouni Panagias-Ampelitis

Översiktlig rundtur genom bergen med ett stort urval av lokala viner att välja mellan.

3. Diarizos-dalen

En idyllisk, naturskön och relativt okänd vinrundtur som tar oss till en rad olika vingårdar.

4. Lemesos Krasochoria

Välkända vinbyar, var och en med sin egen karaktär och alla med en enastående vintradition.

5. Commandaria

Kända och okända platser där man arbetar för att upprätthålla legenden om öns mest välkända vin.

6. Pitsilia

Vackra omgivning och utsökta viner.

7. Bergiga Larnaka-Lefkosia

Fantastiska platser med levande traditioner.

Wine making regions of Cyprus

The Deputy Ministry of Tourism in its efforts to best accommodate all kinds of tourists, especially the ones who do not travel in organised groups, has introduced Audio Guides for several archaeological sites and other places of interest. The Audio Guides are downloadable from Deputy Ministry of Tourism's website (www.visitcyprus.com) and can be uploaded to any device supporting mp3s (mobile phones, ipod etc).

Every effort has been made in the production of this publication, for the inclusion of accurate and valid information at the time of print.

Production: Deputy Ministry of Tourism

Historical text: Dr. Sofia Antoniadou

English translation: Marina Christofidou

Photography: Deputy Ministry of Tourism, Images of Cyprus Ltd, Cyprus Museum-Dpt of Antiquities, Action Photo Archive, Byzantine Museum of Makarios III Cultural Foundation, Elias Eliades, Handicraft centre, Bank of Cyprus Cultural Foundation, CVAR, Leventis Foundation, Larnaka Municipality, Environmental Centres, Cyprus Theatre Museums, Giuseppe Simone Bertolucci, Franco Cappellari, Stefano Gerardi, A. Lorenzetto, Cyprus Postal Museum, Marcus Bassler, Filippo Silvestris, Wings Design, Kakia Socratous, Soula Vasiliou, M. Michaelidou, Haroula-Hadjioannou Samata, Antonis Menelaou, Tereza Kleovolou, Nathanael Andreou, Nikolaos Louloudis, Paralimni Municipality, Nassim Eloud, Andreas Chrysostomou, Maria Evripidou, Cyprus historic & classic Motor Museum, Museum of world natural history, Fairy Tale Museum, Byzantine Museum, Christos Papakostas, Andreas Constantinou & Constantinos Koumenides (Aerial Cyp).

Design: Pencil Communications Ltd

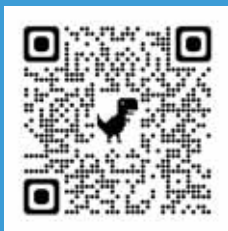
Adaptations: Costas Zarras Design & Advertising

Printing: RPM Lithografica LTD

SWEDISH 05/2020

Cypern

11000
års
historia och kultur

DEPUTY MINISTRY OF TOURISM

www.visitcyprus.com

1101020